

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 8 K na leto.

XXVIII. letnik.

V Ljubljani, julij 1911.

VII. zvezek.

Četrta nedelja po binkoštih.

Naša grešnost v preteklosti, sedanjosti in prihodnosti.

„Gospod, pojdi od mene, ker sem grešen človek.“
Luk. 5, 8.

Na prvi pogled ne moremo prav umeti današnjega evangelija: Peter Simon ujame na ukaz Jezusov zelo mnogo rib in človek bi mislil, da bo vsled tega samega veselja vzklikal; pa ne, on stori ravno nasprotno in zakliče Jezusu: „Gospod, pojdi od mene, ker sem grešen človek.“ Tako stori sv. Peter; toda kdo ga posnema v tem? Kdo se spozna rad za grešnika in se spominja s kesanjem svojih grehov, zlasti če se mu dobro godi? Ej, kaj se bomo mučili s spominom na svoje grehe, pravi svet, ta spomin stori človeka le otožnega; bodimo raje dobre volje! O zaslepljeni svet, ki tako zaziblješ vest v nevarno spanje. Pa, predragi, prebudimo se iz tega spanja! Petrov glas naj nas zbudi! Vsakdo kliči z njim: „Gospod, grešen človek sem.“

Da, vsi smo grešniki! Le pogledjmo 1. v svoje preteklo življenje! Kaj smo bili? Grešniki. Premišljujmo 2. svoje sedanje življenje! Kaj smo? Grešniki. Ozrimo se 3. v svoje prihodnje življenje! Kaj bomo? Grešniki. — V te tri dele razdelim današnjo propoved. Bog blagoslavljal nas in bodi milostljiv nam ubogim grešnikom!

1. Ako se ozrete v svoje minulo življenje, predragi v Gospodu, kaj ste bili? Kajne, grešniki. Da, grešniki vsled izvirnega greha, grešniki vsled neštevilnih odpustljivih grehov, grešniki morda ali najbrže tudi vsled marsikaterih smrtnih grehov.

Kaj ste bili že v materinem telesu? Nesrečni Adamovi otroci, spočeti v hudobiji in grehih. Zato poje David (Ps. 50, 7.): „Glej namreč, v hudobiji sem spočet in v grehih me je spočela moja mati.“ Sv. apostol Pavel pa piše, „da smo bili po naravi otroci jeze“ (Ef. 2, 3.) in „posode jeze, pripravljene v pogubljenje“. (Rim. 9, 22.) Tega nesrečnega izvirnega greha nas je sicer očistil zakrament sv. krsta, toda njegove žalostne posledice, hudega nagnjenja, nam pa ni odvzel. In prav zato, ker smo k hudemu nagnjeni, smo že v nežni mladosti mnogo zakrivili in se neštevilnokrat pregrešili z malimi ali odpustljivimi grehi. Kolikokrat smo grešili z nepokorščino do predstojnikov, z nedostojnostjo v cerkvi, z raztresenostjo pri molitvi, z lahkomišljenostjo v vedenju, s prostovoljnimi lažmi, z zapravljanjem dragocenega časa in z drugimi pregrehami. Ali nimamo vzroka klicati z boga-boječim kraljem: „Gospod, ne pomni grehov moje mladosti in moje nevednosti!“ (Ps. 24, 7.) Kmalu smo pa slekli Kristusa, ki smo ga bili pri sv. krstu oblekli, popolnoma. S starostjo smo rastle tudi v hudobiji. Iz iskrice nastane plamen, iz plamena ogenj, iz ognja požar. Tako so nam mnogi mali grehi pripravili pot do velikih, smrtnih. Na nas so se izpolnile besede sv. pisma: „Kdor je krivičen v malem, je krivičen tudi v večjem“ (Luk. 16, 10.).

O moj Bog, spoznamo, da smo se čestokrat pregrešili od svojih otroških let do danes z mislimi, željami, besedami, dejanji, opuščanjem dobrega, da smo se pregrešili skrivno in očitno, vedoma in nevedoma, pregrešili zoper deset božjih in pet cerkvenih zapovedi, zoper Boga, same sebe in bližnjega, pregrešili iz slabosti, lahkomišljenosti, neprevidnosti, nevednosti, navade, hudobije in trdovratnosti, pregrešili z lastnimi in tujimi grehi; da, zelo smo grešili in zato kličemo s prerokom: „Gorje nam, ker smo grešili.“ (Žal. pes. Jer. 5, 19.).

Tako smo bili v preteklem življenju grešniki. Zdaj pa poglejmo v sedanje življenje!

2. Kaj smo sedaj? Tudi sedaj smo še grešniki, in sicer zato, ker istinito grešimo, ker storimo mnogo skrivnih grehov in ker ni gotovo, če so nam tudi odpuščeni vsi grehi, katerih smo se izpovedali.

Vprašam z besedami modrega kralja: „Kdo je v stanu reči: „Moje srce je čisto, jaz sem brez greha?“ (Preg. 20, 9.) in odgovorim z besedami istega kralja: „Ni človeka, da ne bi grešil“ (3. Kralj. 8, 46.), „zakaj pravični pade sedemkrat“. (Preg. 24, 16.) In sv. Janez piše: „V mnogih rečeh se vsi pregrešimo“. Da, vsi smo podobni tisti evangelijski njivi, na kateri raste pšenica in plevelj, tisti ženitovanjski družbi, v kateri niso bile le pametne, ampak tudi nespametne device, ali z drugo besedo, vsi smo v resnici pravi grešniki.

Pa kaj mi porečete vi, ki menite, da Boga žalite le s človeškimi slabostmi, z malimi nezvestobami, z odpustljivimi pregreški? Morda se štejete med popolne, pravične? Toda vprašam, ali ni tudi mnogo skrivnih grehov in ali je gotovo, da teh nimate?

Job, katerega imenuje sv. pismo samo pravičnega in bogaboječega, se ima za grešnika. David kliče k Bogu: „Kdo spozna pregreho? Očisti me mojih skrivnih grehov!“ (Ps. 18, 13.) Sv. Pavel, poln negotovosti, pravi: „Nič sicer nimam na vesti, toda v tem nisem opravičen; Gospod pa je, ki me sodi.“ (I. Kor. 4, 4.) Sv. Bazilij piše: „Pregrešimo se v tolikih stvareh, da največjega dela svojih pregreh sami niti ne spoznamo.“ Sv. Janez pa trdi (I. 1, 8.): „Ako rečemo, da nimamo greha, sami sebe zapeljujemo in resnice ni v nas.“ — Ali vidite, predragi, kako se nam je bati skrivnih grehov? Če so se jih tako sveti možje bali, kakor Job, David, sv. Pavel, sv. Bazilij, sv. Janez, kako se jih moramo bati šele mi, ki se v svetosti z imenovanimi še primerjati ne moremo? Kolikokrat imamo kaj za dobro delo, pa je morda celo greh! Farizeji so se imeli za pravične in krepostne, pred Bogom so bili pa grešniki; David pregleduje svojo vojsko, pred Bogom je zaradi tega napuhnjenec; Savel preganja kristjane iz vneme za postavo, pa s tem zelo greši; Judje menijo, da usmrte božjega preklinjalca, ko križajo Jezusa, pa umoré Boga samega. O, kazni vredna nevednost! Bojmo se torej Gospoda, — kakor pravi prerok Izaija — „katerega misli niso naše misli“. (Iz. 55, 8.)

Pa bodi, da nimamo nobenih skrivnih grehov, da smo marveč vse spoznali in se jih izpovedali, ali je pa tudi gotovo, da nam jih je Bog odpustil? O, to je pa dvomljivo. Sv. pismo pravi: „Človek ne ve, ali je ljubezni ali srda vreden, ampak vse se ohranjuje kot negotovo v prihodnost.“ (Eccl. 9, 1, 2.) To sicer vemo, da smo grešili; tega pa nikakor ne vemo, če nam je

odpuščeno. In ravno zaraditega nas Sirah opominja (5, 5.): „Zavoljo odpuščenega greha ne bodi brez strahu!“ In zakaj ne? Zato, ker se za dobro izpoved veliko zahteva. Kaj ti koristi odveza, kristjan, če nimaš odkritosrčnega kesanja in trdnega sklepa poljšanja? Tvoji grehi ti niso odpuščeni.

Ne bodimo torej brez strahu zaradi svojih grehov! Največji svetniki so se bali, da bi jim Bog ne odpustil pregreh, dasiravno so se nekateri celo svoje življenje zanje ostro pokorili. In če so se svetniki bali, kako naj se šele mi bojimo, ki smo grešniki, veliki grešniki!

3. In če se končno ozremo še v svoje bodoče življenje, predragi verniki, ali ne bomo tudi grešniki? Gotovo, in sicer zato, ker smo že od narave nagnjeni h grehu, ker postajamo tem slabši, čim bolj grešimo, in ker se z vednim grešenjem postavimo v nevarnost, da nas Bog naposled zapusti.

Od narave smo vsi h grehu nagnjeni; zakaj Adamovi smo, „po katerem je prišel greh na svet in v katerem smo vsi grešili“. (Rim. 5, 12.) Bog sam pravi v stari zavezi (1. Moz. 8, 21.): „Čut in misel človeškega srca sta nagnjena k hudemu od njegove mladosti.“ In vidite, ker je človek tako k hudemu nagnjen, zato je delal, dela in bo delal vedno grehe tudi v prihodnje.

Vrhutega postajamo pa tudi vedno slabši, čim večkrat grešimo. To je učinek greha: greh pahne v greh. Čim večkrat kdo greši, tem bolj je nagnjen h grehu. Takoj, ko je apostol Peter storil prvo nezvestobo zoper svojega Učenika, da je namreč zbežal, je storil tudi drugo, da ga je zatajil; in ko ga je že enkrat zatajil, zatajil ga je še drugič in tretjič. Herod je bil spočetka le prešestnik, toda kmalu je prešestvu pridružil še drugo veliko, vnebovpijočo pregreho, umor sv. Janeza. — Tako je greh rodil greh in tako ga rodi še dandanes. Kakor po lestvici se stopa od enega greha do drugega. Iz nagnjenja pride dopadenje, iz dopadenja poželjenje, iz poželjenja mesena ljubezen, iz te ljubezni pregrešno znanje, iz pregrešnega znanja pregrešna zaupljivost, iz te zaupljivosti pregrešna navada, iz te navade obupna trdovratnost v grehu. O, zares moramo priznati s kraljevim prerokom, da so naši grehi številnejši, nego lasje na glavi. (Ps. 39, 13.)

In naposled, predragi v Kristusu, se postavimo z neprenehanim grešenjem v nevarnost, da nas Bog popolnoma zapusti, kakor sam žuga nespokornim grešnikom. Ali ni edino milost

božja, ki nas varuje nadaljnjih padcev? Pa moremo li pričakovati od Boga milost, s katero smo tako redkokrat sodelovali? Ali nas ni Bog ves čas klical zdaj s krepkimi notranjimi razsvetljenji, zdaj po zakramentalnih sodnikih v izpovednici, zdaj po oznanjevalcih svoje besede, zdaj s kaznimi svoje pravice? Pa kaj je dosegel od nas? Ali smo se kaj poboljšali? Ne, njegovih, nam podeljenih milosti največkrat nismo porabili v svojo korist. O, kako se nam je vsled tega bati, da se izpolnijo nad nami besede Zveličarjeve: „Jaz grem in me boste iskali in boste v svojem grehu umrli.“ (Jan. 8, 21.)

Tako, predragi, je žal celo naše življenje polno grehov; preteklo: vsled izvirnega greha, neštevilnih odpustljivih grehov in celo marsikaterih smrtnih; sedanje: vsled tega, ker v resnici grešimo, imamo mnogo skrivnih grehov in nismo gotovi, če so nam vsi izpovedani grehi tudi odpuščeni; prihodnje: vsled tega, ker smo od narave h grehu nagnjeni, postajamo tem slabši, čim bolj grešimo in se z vednim grešenjem postavimo v nevarnost, da nas Bog z milostjo zapusti. O, obžalujmo vso krivdo, ki smo si jo s svojo grešnostjo pred Bogom nakopali, in zatekajmo se k Mariji, pribežališču grešnikov, da bi nam pri Bogu izprosila milost odpuščanja grehov in trdnega sklepa, ogibati se jih v prihodnje, in goreče in pogosto prejemajmo zakrament sv. Rešnjega Telesa, ki je najboljša bramba zoper vse grehe. Amen.

Po P. R. Graserju, O. S. B.: K. Čik.

Peta nedelja po binkoštih.

Homilija lista.

Predragi! bodite vsi ene misli.

I. Petr. 3, 8.

Zunanja vera mora imeti podlago v notranjem verskem prepričanju in svetosti srca; to je Gospod sam izrazil v besedah današnjega evangelija: „Ako ne bo obilnejša vaša pravičnost, kakor pismarjev in farizejev, ne pojdete v nebeško kraljestvo!“ To je Gospod rekel v splošnem; zakaj, niso bili vsi farizeji in pismarji svetohlinci in hinavci, ampak je bilo tudi med njimi veliko dobrih in svetih mož.

Farizejev v slabem smislu tudi dandanes ne manjka; napačno bi pa bilo vsakega pobožnega človeka imeti za takega farizeja.

Ker pa je sploh težko, presoditi notranjost človekovo, — to sodbo je Bog samemu sebi pridržal, — zato ni nič čudnega, da se mi ljudje tolikokrat zmotimo nad svojim bližnjim v svojih sodbah: iz napačne sodbe pa izvira napačno obnašanje do njega in tako ravnanje ž njim, ki je v nasprotju z zapovedjo ljubezni do bližnjega. V današnjem listu sv. Peter prav posebno poudarja čednosti, ki so podlaga občnemu blagru in izraz dejanske ljubezni do bližnjega. Premislimo jih.

I. Predragi! bodite vsi ene misli, milosrčni, bratoljubni, usmiljeni, krotki, ponižni: ne povračujte hudega za hudo, ne kletve za kletve, ampak nasprotno blagoslavljajte, ker ste v to poklicani, da blagoslov v delež prejmete.“

Sedem čednosti je tu naštel sv. Peter, ki jih imej kristjan. Te čednosti so v tesnem razmerju med seboj: druga izvira iz druge: složnost rodi milosrčnost, le-ta ljubezen, iz ljubezni izvira usmiljenje, iz usmiljenja krotkost, ki ve, da nihče ni popoln na svetu, iz krotkosti izhaja ponižnost v spoznanju svoje lastne nepopolnosti, iz tega ponižnega spoznanja se rodi potrpežljivost, vse te čednosti pa izvirajo iz svetosti srca.

Oglejmo si te čednosti po vrsti.

1. „Bodite vse ene misli, složni.“ — Sv. Peter je hotel reči: Kakor je med udi človeškega telesa lepa edinost, tako tudi vi, ki ste udje enega telesa Kristusovega, živite v edinosti: lep zgled take edinosti so bili prvi kristjani, o katerih piše Tertulijan, da so bili vsi enega srca in enega duha.

Dandanes pogrešamo take složnosti vsepovsod med nami: če so le trije vkupaj, že ima vsak svojo stranko: in če se le dva kje združita v dosega kakega dobrega namena, že nasprotuje tretji. Tako ne pridemo nikamor naprej: in še tistim maloštevilnim dobro mislečim, ki se trudijo za občni blagor, mora v takih razmerah vpasti pogum.

Nasprotno pa so v dosego slabega namena ljudje veliko bolj složni. To je žalostno dejstvo. Kar okolu sebe poglejte, pa boste spoznali, da je to resnica.

Kjer pa veže srca en duh ljubezni, tam človek vse dobro in vse hudo, kar bližnjega zadeva, čuti z njim vred: zato govori apostol dalje

2. o milosrčnosti, o tisti lepi čednosti, po kateri ljudje, različni po stanu in stanovskih potrebščinah, sočuvstvujejo s svojim bližnjim, četudi mu morda ne morejo dejansko pomagati. Saj nas izkušnja uči, kako nam dobro de, ako vidimo, da tudi drugi čutijo z nami in za nas. In vsakdanje življenje je tako različno, da nobenemu izmed nas ni treba biti v zadregi, kako in kje bi pokazal, da res čuti za bližnjega in sočuvstvuje z njim. Hočete li par zgledov?

Glej kristjan, sam si ubožec, torej dostikrat ubožcu ne moreš dejansko pomagati: pokaži pa svojo milosrčnost s tem, da ga spomniš na božjo previdnost, ki vaju hoče oba imeti v revščini na tem svetu, obljubljeno pa vama je bogastvo obilnega povračila v nebesih za voljno prenašanje tega križa.

Ali pa: bolniku ne moreš dati zdravja nazaj: olajšaj pa mu gorje na bolniški postelji s prijazno postrežbo tudi v malenkostnih rečeh, ko ga slučajno obišeš.

Po nezgodi na posvetnem blagu potrtega, obupanega spravi zopet pokonci prijazna tolaživna beseda, ki mu jo privoščiš. Teško prizadeti ti bo hvaležen za njo, četudi mu z njo nisi mogel popraviti škode, ki ga je zadela.

3. Milosrčnost je znamenje ljubezni, ki smo jo dolžni svojemu bližnjemu in ki jo sv. Peter v današnjem listu imenuje „bratoljubje“ v ožjem smislu. Kdor v svojem življenju odločno pokaže hrbet svetu in išče v veri v Križanega svojo srečo, tega svet seveda zapusti v potrebi. To je bilo in bo. Torej smo naravno, vsled teh okoliščin navezani v sili na pomoč svojih bratov v Kristusu in opravičeni, od njih isto pomoč pričakovati in terjati, kakršno bi jim tudi mi izkazali v enakem položaju v smislu Gospodove zapovedi ljubezni. In zato imenuje sv. Peter to ljubezen bratoljubje.

4. Ljubezen pa se na zunanje kaže v usmiljenju. Če imenujemo notranje sočuvstvovanje z nesrečo svojega bližnjega milosrčnost, moremo zunanje dejanske dokaze svoje ljubezni imenovati usmiljenje. Usmiljenje pa je čednost, ki ne dela razločka med bratom in nebratom, kristjanom in nevernikom, prijateljem in neprijateljem. Spomnite se prilike o usmiljenem Samarijanu! Zakaj pač nista ne levit, ne judovski duhovnik skazala usmiljenja in pomagala ranjencu? Manjkalo jima je čednosti, ki jo nadalje priporoča sv. Peter v listu: namreč 5. krotkosti, t. j. pohlevnosti in prijaznosti v občevanju z drugim in 6. ponižnosti.

Da so bili odurni in ošabni nasproti preprostim ljudem višji stanovi judovski, vemo iz evangelija: z nečednim priimkom: zavržena sodrga! so obložili farizeji preprosto ljudstvo, ki je verovalo v Jezusa. (Jan. 7. 49.) In preprost človek, ubožec je moral biti mož, ki je peš hodil dolgo pot iz Jeruzalema v Jeriho ter tu padel med razbojnike; za takega ubožca seveda farizejsko odurno in ošabno srce ni imelo usmiljenja.

Kakor pa Gospod Jezus ni delal v svoji krotkosti in prijaznosti nobenega razločka, ampak je v svoji veliki ljubezni ponižal se tudi do občevanja z očitnimi grešniki in cestninarji, kar so mu farizeji zelo vzeli za zlo, tako nam tudi njegov prvi apostol priporoča krotkost in prijaznost, pohlevnost in ponižnost v občevanju s komurkoli brez razločka.

Potem priporoča potrpežljivost in pravi dalje: „Ne povračujte hudega za hudo, ne kletve za kletev.“

7. Tudi v slučaju, ko krivico trpimo, ne smemo izkušati krivice odvrniti s krivico od sebe, če se krivice ne moremo obraniti pravičnim potom. Postava: zob za zob, oko za oko, je prenehala v novi zavezi, na njeno mesto je stopila potrpežljivost, ki rajše trpi in blagoslavlja, kakor bi se maščevala in želela hudo bližnjemu. Seveda se mora ta potrpežljivost vjemati tudi s svetostjo in pravičnostjo božjo. V nobenem slučaju ne braniti se krivice bi se reklo krivico podpirati in to bi bilo nasprotno božji volji. V vsakem slučaju pa, v katerem bi bila prizanesljivost krivičniku le v potuho, je kristjan dolžan nastopiti pot pravice in zahtevati zadoščenja žaljenemu od Boga postavljenemu nravnemu redu. Tudi Jezus je zavrnil hlapca velikega duhovna, ko ga je udaril za uho, in Pavel je ostro posvaril človeka, ki ga je udaril pred velikem zborom na povelje velikega duhovnika.

8. Kakor pa je Jezus molil za svoje sovražnike, in so ga v tem posnemali tudi njegovi apostoli, tako zahteva tudi od nas sv. Peter, da v vsakem slučaju molimo za vse, ki nam kaj hudega store: „Blagoslavlajte jih,“ pravi: t. j. molite za nje. Zakaj? Zato ker smo „poklicani, da blagoslov v delež posedemo,“ t. j. tisti blagoslov, ki je izražen v besedah: „Blagor jim, ki so krotkega srca, ker oni bodo otroci božji imenovani.“

II. Vse te dosedaj našete čednosti složnost, milosrčnost, bratoljubje, usmiljenje, krotkost, ponižnost in potrpežljivost imenujemo z eno besedo družabne čednosti; družabne čed-

nosti pa jim pravimo zato, ker so one poglavitna podlaga tiste sreče, ki jo more človek uživati na zemlji.

Hud nasprotnik družabnih čednosti, ki delajo človeško življenje kolikortoliko prijetno, pa je nebrzdan jezik.

Zato pravi sv. Peter dalje v listu, navajajoč besede preroka Davida (Ps. 33, 13—17.): „Kdor hoče življenje ljubiti in videti dobre dni, naj brzda svoj jezik od hudega in njegova usta naj ne govore hudobije.“ — Reklo bi se vodo v Savo nositi, ako bi vam hotel dokazovati, da je dve tretjini vsega gorja na zemlji kriv hudobni jezik. Koga ne uči izkušnja, da so mu izmed vsega hudega, kar ga je moral kdaj prestati na zemlji, veliko večino povzročili hudobni ljudje s hudobnim jezikom! In naj se tudi „ogiblje hudega in naj dela dobro; naj išče miru in naj se ga (sam) drži, kakor pravi dalje sv. Peter v svojem listu, hudobnim jezikom ne bo ušel, v miru ne bo mogel živeti, ker to hudobnemu njegovemu bližnjemu ni všeč.

Ker je njegov bližnji sam hudoben, meni, da morajo vsi njemu enaki biti v hudobiji in s tem v duhovni nesreči.

Hudič je Adama in Evo zapeljal v greh iz hudobne nevoščljivosti: taista nevoščljivost hudobnih ljudi ni zadovoljna tudi dandanes s tem, da bi kdo mogel v miru živeti z Bogom in ljudmi, zato si da nevoščljivost duška v hudobnem govorjenju. Prav je imel pameten mož, ki je rekel, da bi ne bilo treba ne petroleja, ne premoga, ne drv na zemlji, ako bi nevoščljivost gorela v svetilki in v peči, ki jo je toliko na svetu.

V tolažbo pa vsem, ki morajo *vsled nevoščljivosti ljudi in hudobije* njihovega jezika pretrpeti mnogo hudega, pravi sv. Peter dalje: „Oči Gospodove (pa) so obrnjene v pravične in njegova ušesa v njih molitve: obraz Gospodov pa je zoper hudodelnike. In četudi kaj trpite zavoljo pravice, blagor vam! Njihovega strahovanja se ne bojte, in ne dajte se zmotiti.“

Sv. Peter je ta svoj list pisal vernikom v Mali Aziji, ko jim je za časa Nerona pretilo preganjanje. Tedaj so jim malikovalci podtikali vse mogoče hudobije in s tem hujskali zoper kristjane. Sv. Peter je vernikom na srce položil, naj se ogibljejo hudega, da ne bodo dali svojim sovražnikom povoda za preganjanje, in naj delajo dobro brez strahu pred nasprotniki.

Glejte, to isto opominjevanje velja tudi nam: delajmo dobro brez strahu pred ljudmi; ogibljimo se hudega, da ne bomo dali

povoda hudobnim ljudem reči: celo drevo je za nič, ako morda vidijo na njem eno samo jabolko gnjilo.

„Gospoda Kristusa posvečujte v svojih srcih!“

S temi besedami se sklepa današnji list. Gospoda Kristusa bomo posvečevali v svojih srcih, ako bomo skrbeli, da bo on v nas živel, da mu bomo vedno bolj podobni v mislih, željah in dejanju.

Vsebina in nauk današnjega lista sv. Petra je torej, da si prizadevajmo za čednosti, ki so podlaga občnemu blagru in izraz dejanjske ljubezni do bližnjega. — V sedmerih naštetih čednostih je kakor v sedmerih barvah narisana na obok človeške sreče mavrica, znamenje miru med Bogom in človekom. Sreče in miru si pač vsi želimo: torej iščimo je tam, kjer jo je mogoče najti, v Bogu in v izpolnjevanju dveh njegovih največjih zapovedih. Amen.

P. Jeronim Knoblehar.

Šesta nedelja po binkoštih.

1. Z delavnostjo, varčnostjo in zadovoljnostjo moramo skrbeti za svoje imetje.

In so pobrali ostanke koscev sedem
jebasov. Mark, 8, 8.

Sv. vera nas uči, da ima človek pravico, da celo dolžnost, pridobivati si osebno lastnino. Da si človek ohrani življenje, potrebuje živeža, stanovanja, obleke in kar je še drugih takih potreb. Ker to vsakdo potrebuje za življenje, zato ima tudi vsakdo pravico imeti in pridobivati osebno lastnino. Dasi je Kristus po besedah današnjega evangelja čudežno pomnožil sedmere hlebe, vendar je ukazal ostanke koscev pobrati in jih hraniti za drugo potrebo. Ti sedmeri jebasos koscev nas uče, da moramo svoje imetje, ki smo si je poštenim potom pridobili, varovati in množiti. Pa kako?

Z delavnostjo, varčnostjo in zadovoljnostjo.

I. Z delavnostjo.

„V potu svojega obrazu boš jedel svoj kruh“ je govoril Bog prvemu človeku. Vstvarjeni smo za delo, brez dela ni jela, pravi star pregovor. „Lena roka uboža, delavna pa obogati“ (Preg. 10, 4).

Delati je torej naša dolžnost, naša potreba. Poglejte mravlje, kako neutrudljivo znašajo skupaj, da se prežive čez zimo. Lahkomišljeni so ljudje, ki ne skrbe za juteršni dan. In vendar je dandanes toliko postopačev, ki bi radi živeli od svoje premetenosti in žuljev drugih. Sedma božja zapoved jim je tuja in leno se valjajo za grmom ter prežé, kadar jim pade plen sam v usta. Podobni so oslu, ki je došel do reke, pa ga ni bila volja, da bi jo prebredel. Leže pod vrbo in čaka, da bi se reka odtekla, in da bi tako po suhem stopical čez suho strugo. Pa osel se je zmotil. Reka je tekla enomer naprej, osel pa je pod vrbo tako opešal, da ni imel več moči, reko prebresti.

Delo je potrebno vsak dan in čim bolj umemo svoje delo, tem bolje za nas. Zato pa se učite, mladi ljudje, učite se, da bote svoje delo umeli in tako povsod lahko v delo stopili.

Jožek je bil sin revnih staršev, pa pridn, in že kot devetleten deček je znal košarice plesti. Njegov vrstnik Rudolf je bil bogatih staršev, pa len in neuk. Prigodi se, da so oba divjaki ukradli. Jožek je narezal onkraj morja vrbovih mladik in je začel košarice plesti. Divjaki ga strmé ogledujejo in vsak je hotel tako košarico. Silno so ga častili in ko je divjake naučil košarice plesti, so ga izpustili. Rudolf pa ni znal ničesar. Dragoceno suktnjo so mu slekli in dali Jožku. Rudolfa pa so oblekli v raztrgano Jožkovo suktnjo, ga topli in zasramovali, dokler ni lakote preminil.

(Schmid, Katechetisches Repertorium 1862.)

II. Z varčnostjo. Ta čednost se zelo malo uvažuje. Mnogo nepotrebni stroškov imajo ljudje in potrata se šopiri kakor kaka mestna gospa s širokim klobukom in drago vlečko. In vendar revščina na vseh voglih in po vseh kotih glavo ven moli kakor stoglava pošast. Koliko besedi se sliši iz ust ljudskih osrečevalcev, pa vsi načrti na popirju, vse razprave v dvoranah in vsi poskusi v dejanju te ne bodo osrečili, ako ne poznaš samega sebe, ako ne znaš gospodariti, ako nečeš spoznati, da je potreba tista kmečka gospodinja, ki z žuljavo roko in domačim razumom vedno loči, vedno razkraja, vedno deli na dva dela: To je potrebno, ono je nepotrebno, to je potrebno potrebno, ono je samo koristno, to je zdravo, ono je škodljivo, to je potreba, a ono je potrata.

Dosti rumenih zlatov znosi mestna gospa na plesišče in v gledišča, pa tudi kmetska gospodinja hrani svilene rute v skrinji, na skrinji se pa prah pobira s periščem. Cukreni štok ponosno stoji v omari, vime izstradane krave pa je suho. Mestna gospodična

si pali rada lase, se mudi cele ure pred zrcalom, pa tudi kmečka hči ljubi zrcalo, mreže in trakovi ji plapolajo na vseh konceh, podplatje so pa strgani na črevljih. Kmečki marsikateri fant ima krpe na kolenih, ima krpice na komolcih, ali žepne ure z debelo verižico ne sme pogrešiti. Vsak dan srečujemo po mestih izgubljene možičke z modrimi nosovi, pa tudi marsikateri kmečki oče porine svoje skrbi v svoje brezdanji kozarček in otroci se rogajo njegovemu nosu kakor novemu pipcu. Ljubi moji, kje je meja potrebe, kje meja potrate?

Če si sit, ne pozabi, da si lahko spet lačen, in če si bogat, ne pozabi, da si lahko spet reven (Sir. 18, 25). Naša skrb ne bodi za današnji dan, ampak tudi za jutrnji. Na človeka, na družino pride vedno toliko neprevidenih skrbi, stroškov, težav in kako je hudo, če ni kaj v roke vzeti! Zato skrbi v mladosti, varčuj v mladih dneh, prihrani kaj in nikar vsega sproti ne zapravi. Koliko zaslužijo mladi ljudje in koliko prihranijo? Služiš izza mladih let, pa koliko prihraniš? Občina je edino tvoje tolažilo, tvoje edino pribežališče na stara leta. Zdravi ste, pa zdravje zapravljate, trpite zato, da si življenje grenite, da si življenje krajšate. Ali je to vaš poklic na zemlji? Stotake potrebujete za vsakdanji kruh, tisočake pa mečete strani za nepotrebne reči. Trdi ste kakor kamen, če je treba vreči v pušico ali dati kronco za knjigo in časopis. Na stežaj pa odprete mošnjček, če je treba dati za žganje in sladčice. Jezite se čez davke in naklade, ki so neobhodno potrebne, ne marate pa čuti o zapravljenosti, ne o razkošnosti, ne o zatajevanju. Zdi se, kakor bi bil poklic človekov: Vživaj in veseli se! In vendar bi moralo biti geslo vsakega človeka: Moli in delaj.

Marjetica je imela dobre starše. Ko je bila štiri leta stara, ji je mati kupila prihranjček (šparovček) in vsak dan vrgla vanj 16 vinarjev za liter mleka, ki ga je prodala. Ko je bila Marjetica 24 let stara, se je omožila. Na dan svatbe je oče vzel v roke prihranjček in glejte — iztresel je iz prihranjčka 2500 kronc (po Schmidu: Katech. Repert).

III. Z zadovoljnostjo. Že modri kralj Salomon je rekel: Boljši je malo po pravici kakor veliko po krivici. (Preg. 15, 16.) Človek mora biti zadovoljen s svojim stanom. Zato ima navadno vsak človek več let časa, da se odloči in pripravi za svoj stan. Zavist, posebno značilna lastnost satanova, se ugnezdi le prerada v srce vzlasti ubožnega človeka, in ta zavist trga iz

srca zadovoljnost, požira dobra dela, pije sok miru, ogloda korenince dobre volje. Otožnost, malomarnost, škodoželjnost, lenoba in druge take glive se naselijo v srcu zavistnega človeka ter posmode vse cvetke zdravega in trdnega življenja. Vedno so bili in bodo na svetu ljudje različnih lastnosti, različnega imetja, različnih darov in različnega stanu. Vsak mora gledati, da je na svojem mestu, vsak mora stremiti za tem, da si naredi življenje kolikor moč udobno, zadovoljno. Ali zadovoljnost tiči v človekovi volji. Če hočeš, boš zadovoljen, če nočeš, ne boš zadovoljen. Pohlep po bogastvu, po vživanju, po slavi pa vzame zemljanu zadovoljnost. Bodi zadovoljen pred vsem s tem, kar imaš, in če si priden, delaven in varčen, si tudi za starost izboljšaš svoj položaj. Zato pravi sv. Pavel: Učil sem se zadovoljen biti s tem, kar imam (Til. 4, 11). Spoštujmo lastnino svojega bližnjega, pa se trudimo, da pošteno živimo in poštenim potom zboljšamo svoj položaj. Pohlep po denarju, vživanju in časti človeka oslepi, božje zapovedi so pa, ki mu svetijo kakor nerazdrobljiv kristal in ga dvigajo kvišku, da ne utone v strasteh in ne obtiči v blatu pregreh... Zato pravi kralj Salomon: „Marsikdo je ubog pri svojem bogastvu in marsikdo bogat pri svoji revščini.“ Marsikateri bogatin je revež, priklenjen z neozdravljivo boleznijo na svojo posteljo, žena mu je nezvesta, otroci izprijeni; marsikateri revež je bogatec, zdravje mu kipi raz obraz, žena mu je vdana, otroci dobri. Zadovoljnost najdemo pri beraču, ki gre od hiše do hiše, nezadovoljnost najdemo pri kralju, ki si ne upa brez bajonetov čez prag. Zadovoljnost prebiva pod slamnato streho, nezadovoljnost se ugnezdi v marmornato palačo. Zadovoljnost raste na revni domači grudi, nezadovoljen se vrača popotnik, ki je obhodil daljna mesta in dežele. Izkal je sreče opoteče, našel je bolezen in nesrečo.

Anton se je izučil dobro mizarske obrti in je bil srečen pa zadovoljen pri svojem mojstru. Nesreča pa je hotela, da je prejel pismo od znanca, ki se je izselil v Ameriko. Pismo je bilo polno hvale o zlati Ameriki. Ko Anton pismo prebere, se je vzbudila v njem nezadovoljnost. Nič več mu ni bilo obstanka pri dobrem mojstru in nekega dne razodene gospodarju svoje misli, da bi šel čez široko morje. Mojster maje z glavo in govori: „Moj sinko! ne zavidam ti sreče, če jo najdeš; pa odobravati je ne morem. Kdor je priden in zadovoljnega srca, ta ima doma Ameriko.“ Pa Anton ni poslušal svojega gospodarja in je odjadrал čez široko vodo. Pa kako se je prevaril! Da je bil po poti v

velikih nevarnostih in da bi ga bil na morju kmalu vihar pogreznil v morje, to še ni nič. Komaj je dospel v Ameriko, je že naletel na sleparja, ki ga je pripravil ob veliko denarja. Uvidel je kmalu, da ne rastejo onkraj morja samo pomaranče in citrone, kakor mu je znanec pisal. Dostikrat je prestajal neznosno vročino, pa spet mráz tak, da je z zobmi škripal. Polno bolezní se je klatilo po deželi, Strupene kače, škorpíjoni in pikajoči komarji so mu kratili spanje. Vrhutega je bilo vse tako drago, šestkrat dražje kakor doma. Voda je bila nepitna, zrak mu ni prijal in jel je bolehati. Lepi denarci, ki jih je prinesel iz domovine, so mu pošli. Bridka je bila izkušnja in rad bi se bil vrnil, pa ni bilo več denarja.

(Schmid, Katech. Repert.)

Zato ljubi moji, zadovoljnost! Zadovoljnost pa rodi delavnost in varčnost Amen.

P. Bohinjec.

2. Naša sv. vera je podobna biseru.

(Obenem priložnostni govor za praznik sv. Marjete.)

Kako lepo je danes nališpana vaša lična cerkvice! Kako svečana pojò danes zvonovi s stolpinih lin! Kako veselo danes donè orglje! Kako navdušeno se sliši danes v tej cerkvi petje! Kako veselje vam je brati z lica! Ni čuda. Danes obhaja vaša fara svoj največji praznik, danes obhaja vaša fara god svoje patrone ali varhinje, sv. Marjete, velike mučenice in device.

Ali vam naj kaj povem iz njenega življenja? Nepopisno ginljiv in lep je životopis te velike svetnice! Pa saj ga že poznate, saj že veste, kaj je bila sv. Marjeta, kako je živela in kako je umrla. Marjeta je grška beseda (*μαργαρίτα*) in pomeni toliko ko biser. Biser je bila sv. Marjeta. In dvojni biser se sveti v njeni kroni v nebesih, biser devištva in biser mučeništva. Dragocen biser je pa tudi katoliška vera, za katero je dala ona svoje življenje.

Sv. Marjeta je bila začetkoma paganka. Oče je bil paganski duhoven. Pri svoji vzgojiteljici na deželi je spoznala krščansko vero in se je oklenila z vso gorečnostjo. Oče Edezij se je kar prestrašil, ko je prišla domov, in je spoznal, da ima njegova hčerka krščansko vero, katero je on tako silno sovražil. Zmerjal jo je, silil je v njo, naj opusti katoliško vero. A Marjeta je navdušeno očetu odgovorila: „Oče, vere v edinega pravega živega Boga in njegovega sina Jezusa Kristusa mi nihče ne bo vzal iz srca. Pripravljena sem za Jezusa svojo kri preliti, ker je tudi on svojo zamé pretil, in le želim si, da bi še Vi, ljubi moj oče, pravega Boga

spoznali in molili.“ In oče sam jo je naznanil svetni oblasti, ki jo je na strašen način mučila. Radi svete katoliške vere, katere ni hotela zatajiti, so jo neusmiljeno bičali, potem so ji cel život z železnimi grebeni raztrgali, nato so jo v ječo vrgli, nazadnje pa z razbeljenimi ploščami žgali, v vodo vrgli in obglavili. Za sveto katoliško vero je toliko trpela in nazadnje umrla. Za sveto katoliško vero je dala svoje še tako mlado življenje, katero bi bila še tako lahko na tem svetu še v veselju uživala.

Ali pa je res toliko vredna sv. vera? Malo jo cenijo nekaterniki dandanes. Da, mnogi še celo dandanes odpadejo od nje. Jaz pa pravim: Sveta katoliška vera je v resnici biser. Sv. katoliško vero moramo nad vse ceniti in moramo biti pripravljeni rajši vse, tudi življenje žrtvovati, kakor od svete vere odpasti ali jo zatajati. Sveta Marjeta nam naj izprosi danes to milost, da bomo spoznali, kako velike vrednosti je sv. katoliška vera, sv. Marjeta nam naj izprosi milost, ki nas bo utrdila v pravi naši veri!

Ali je katoliška vera podobna biseru? — Biseri, predragi v Kristusu, rastejo v globočinah tihih vodá, skriti med lupinami. In oni so zelo, zelo dragoceni. Biseri zaljšajo krone cesarjev in poglavarjev. Pred leti je kupil bogat Rus zelo čist in velik biser. Vreden je bil en milijon goldinarjev. S tem biserom se je ta mož posebno ponašal. Velikokrat je ta svoj zaklad kazal velikim dostojanstvenikom. Ruski cesar mu je ponujal silno veliko vsoto za biser. Pa Rus se ni mogel ločiti od njega. Ni hotel dati bisera za noben denar. Toliko so vredni biseri.

Velike vrednosti pa je tudi sv. katoliška vera. Od nje se ne smemo ločiti nikdar in nikoli. Sv. vera nas uči prav, odkod smo, zakaj smo na svetu, kam gremo. Brez katoliške vere ne bi imeli pravih pojmov o Bogu in o nebesih, ne bi nič vedeli o Kristusu in o njegovih milostih, brez sv. katoliške vere bi umrli v grehah. Kaj bi nam pomagalo, da nas je Bog ustvaril? Kaj bi nam pomagalo, da je nas Kristus odrešil, če ne bi imeli katoliške vere? Kaj bi nam to vse pomagalo, če ne bi bili poučeni o pravi katoliški veri, če ne bi vedeli, kdo je Kristus, če ne bi kot udje sv. katoliške Cerkve deležni postali njegovih milosti in njegovih svetih zakramentov. Kaj bi nam pomagale vse zasluge Jezusa Kristusa, če ne bi imeli ključa do njih, to je sv. katoliške vere?

Kaj bi hasnilo siromaku, če bi mu bogatin zapustil vse svoje premoženje, pa siromak ne bi mogel zraven piti? Brez katoliške vere ne more nihče Bogu dopasti, in božji Zveličar tako odločno pravi: „Kdor veruje, ne bo sojen, kdor pa ne veruje, pa je že sojen.“ Brez vere se ne bi mogli zveličati, ne bi dobili odpuščenja grehov, brez sv. katoliške vere ne bi dosegli nebes.

In kako žalostno bi bilo naše življenje brez katoliške vere! Mislimo si kakega paganskega otroka. Nič ne ve o Bogu, nič o nebesih, sladko ime Jezusovo mu ostane neznano, nič ne ve o ljubem očetu v nebesih, ki ga ima rad, in ki ga k sebi kliče, nič ne ve o Zveličarju, ki je otrok postal, in ki je za njega kri in življenje dal, nič ne ve o svojem angelu varihu, ki nad njim čuje in ga varuje; kratko, kar je za krščanskega otroka največje veselje, o tem ne ve nič. Kako žalostno, kako pusto, bi bilo tako življenje.

In kako žalostno bi bilo naše življenje v viharjih in nadlogah tega sveta brez katoliške vere! Kje bi iskali mi potem tolažbo in uteho? Zdaj pa, če pridejo na nas križi in težave, vemo, da je nad nami nebeški Oče, ki za nas skrbi, ki nas ima rad, ki nas tepe samo zato, ker nas ljubi, in ki bo vse na dobro obrnil. Sveta vera nas uči, da so vsa trpljenja le skušnje za nas, in nam bo ljubi Bog vse tisočero poplačal. Če bi tega ne vedeli, potem bi morali obupati, potem bi bilo res za človeka boljše, da ne bi bil rojen. Kje naj išče ubogi delavec tolažbo v svojih bridkih dneh, kakor v sveti veri? Ta ga drži, ta ga opominja in spodbuja k dobremu. In kam naj bi šli prosit za odpusčenje grehov, če ne bi imeli sv. vere? Vsak človek ima vest, ki mu pravi, to je prav, to ni prav, to je greh. Vsak človek se zaveda, da je pred Bogom velik grešnik. Vsak človek ve in čuti, da mora biti drugo življenje, da mora biti sodba, da je večnost. Kdo naj pa takega tolaži, kdo ga naj takega podpira, ki nima katoliške vere? Kako srečni smo mi, ki vemo, kam naj gremo, če grehi težijo naše srce. In kje naj bi iskali tolažbe v smrtni uri, če ne bi imeli katoliške vere? Smrtna ura je huda ura. Vse moramo zapustiti. Od vsega se ločiti, kar je nam bilo ljubo in drago. Ločiti se moramo od svojega sosodstva, ločiti od svojih sorodnikov in znancev, ločiti od dragih krajev. Kaj nas tolaži v smrtni uri? Sv. vera, ki nam pravi, da bomo, vse, kar moramo zapustiti, v obilnejši meri našli tam zgoraj. Kaj naj tolaži uboge sirote, ki kličejo in vijejo roke pri smrtni postelji

svoje umirajoče mamice? Ali ne vera, da bodo to mater svojo zopet videli na lepšem kraju? Kaj naj tolaži ubogo ženo, ki mora gledati svojemu ljubljenuemu možu na smrtni postelji v umirajoče uči? Ali ne vera, da bo moža zopet kmalu nazaj dobila v nebesih? In kaj naj tolaži ubogo mater, ki drži v rokah svojega edinega srčno ljubljenega umirajočega otroka? Ali ne katoliška vera, ki nas uči, da bo tega otroka zopet nazaj dobila?

Predragi v Kristusu! Ali ni sv. katoliška vera dragocen biser? Ali je čuda, da so mnogi mučeniki in mnoge mučenice rajši dali življenje, kakor da bi ta biser izgubili? Ali je čuda, da so naši predniki rajši svojo srčno kri prelili, kakor da bi jim nasilni Turki vzeli ta biser?

Biseri, predragi v Kristusu, imajo mnogo sovražnikov. Imenitne osebe morajo zelo paziti na svoje bisere, da jim jih ne vzamejo tatje. Še ne dolgo od tega, da sem bral, da je imenitni kneginji tat ukradel vse dragocene bisere. Kneginja je od žalosti znorela. — Tudi katoliška vera ima sovražnike. Pazi, da ti tatje ne vzamejo tega bisera! Brezbožni ljudje so, ki drugim jemljejo ta biser. Koliko jih je že sv. vero izgubilo, ker so hodili med brezverce, poslušali njih nauke, poslušali njih zabavljanje zoper vero in duhovnike. Ne reci, da tebi nič ne škodi, da si utrjen v veri. Kdor se s smolo igra, se ga smola prime. Če je kdo še tako utrjen v veri, če bo pa vedno poslušal govore takih brezbožcev, kako se mu bo godilo? Mogoče, da ga bodo začetkoma žalostili ti govori, on jih bo zaničeval, pa počasi se ne bo veliko več zmenil za njih zabavljanje, pozneje se bo smejal tem govorom, nazadnje bo pa zgubil svojo trdno versko prepričanje, začel bo dvomiti in z brezbožci zmerjati čez vse, kar je človeku sveto.

Brezverski časniki so tudi tatje, ki so že ukradli marsikateri biser sv. vere. To so časniki, ki zmerjajo čez sv. katoliško vero, ki blujejo ogenj in žveplo nad Cerkev Kristusovo, ki lažejo čez katoliške duhovnike s tako nesramnostjo in predrznostjo, da ne bi človek verjel, da je kaj takega mogoče. Skušnja nas uči, da vsi, ki take časnike berejo, kmalu izgubijo sv. vero. Marsikateri bere te liste in misli, kar je pisano, mora vendar res biti ali pa misli, ti, ki to pišejo, bodo vendar vedeli, kaj dajo tiskati, ali pa si misli, nekaj pa mora vendar res na tem biti in tako se vtihotapijo v srce dvomi, in iz teh dvomov se izcimi kmalu popolna nevera.

Pred kratkim je bilo v dunajskih listih tole brati: Trinajstletni šolar Frank, blizu Dunaja, je vzel iz stanovanja svojega brata

samokres, da bi ž njim ustrelil neko posestnico gospo Kren, ki mu je dala radi slabega obnašanja zaušnico. Ker fant ni nikjer našel gospé, je šel pred njeno stanovanje in je ustrelil skož okno; krogla je zadela gospo na roko. Gospod Kren leti ven, fant začne kričati zunaj, da bo vsakega ustrelil, ki mu blizu pride, kakor psa. Ustrelil je dvakrat na gospoda Krena, pa ga ni zadel. Ko je prišlo veliko ljudi skupaj in so ga hoteli prijeti, je streljal kar slepo na množico, streljal je celo na lastno mater in lastno sestro, k sreči ni nikogar zadel. Ko ni imel več krogel v samokresu, mu je iztrgal brat samokres iz roke. V preiskovalnem zaporu je priznal fant, da je hotel ono gospo ustreliti. Pokazalo se je tudi, da že nima nobene vere. Rekel je, ko so ga pri sodniji izpraševali: „Jaz sem že tako bral, da po smrti ničesar ni. Napravite z menoj kar hočete.“ Fant je baje iz zelo dobre poštene rodbine, pa prebiral je, ne da bi za to starši vedeli, brezverski časnik „Pot v večnost“.

Na nekem shodu na Dunaju, na katerem so govorili zoper slabe časnike, je izjavil kaznilniški duhovnik, ki je že 15 let v kaznilnici na Dunaju, da ima v svoji kaznilnici skoraj same take ljudi, ki so po slabih časnikih prišli najprej ob vero, potem pa na pot pogube.

Tat, ki vzame človeku velikokrat sv. vero, je tudi smrtni greh. Zakaj toliko ljudi nima več sv. katoliške vere dandanes, posebno po mestih? Slabo in grešno živijo. V čisti, kristalno bistri vodi se narejajo najlepši in najdražji biseri. Biser sv. katoliške vere se ne nahaja v umazanem pregrešnem srcu. Kar človek želi, to rad veruje. Človek, ki grešno živi, bi rad imel, da ne bi bilo Boga, ne bi bilo večnosti, da ne bi bilo pekla! Zato pa vrže vero proč. Zato s silo hoče samega sebe prepričati, da vsega tega ni.

K vernemu modrijanu pride mladenič, ki mu pravi, da že nima toliko in toliko let nobene vere. Modrijan je hitro spoznal, da mladenič pregrešno živi, in da je to vzrok njegove nevere. „Poskusi drugače živeti in boš imel globoko vero,“ mu pravi. Za par let se pride mladenič zahvaliti; dobil je živo trdno vero, ker je svoje življenje izpremenil.

Zakaj otroci tako radi verujejo, zakaj se tako veseli resnic sv. vere? Njihovo srce je nedolžno, je podobno kristalnočisti vodi.

Biseri, ako so prav po godu, morajo biti beli in svetli, kakor novopadli sneg, kakor kaplja čiste, svetle vode, tako, da se more robec v njih videti in da se morejo solnčni žarki v njih razsevati. Tako čista mora biti tudi naša vera. Noben dvom ne sme naše vere omadeževati. Če dvomimo o kaki verski resnici, ni

nič več naša vera Bogu dopadljiva. Veren človek pravi: Kar nas katoliška Cerkev uči, je tako gotovo, kakor solnce na nebu. Veren človek ne pravi, Bog ve ali je to res, veren človek nič ne omahuje v veri. Ko je Kristus obetal Judom sv. Rešnjje Telo in je rekel, da jim bo dal svoje lastno meso v jed in svojo lastno kri v pijačo, so nekateri Judje dvomili in rekli: Kako nam more ta svoje meso dati jesti? Tudi veliko Jezusovih učencev je dvomilo. Peter pa je rekel poln trdne vere: „Gospod, mi vemo, da imaš ti besede večnega življenja.“ To je vera, podobna kristalno-čistemu biseru.

Biseri, če so dalj časa na prostem zraku, zatemnè, orumenè in zgubè svojo svetlobo. Tistemu bogatemu Rusu, o katerem sem v začetku pravil, da je imel biser v vrednosti en milijon goldinarjev, se je zgodila velika nesreča. Prišel je enkrat k njemu vojvoda brunsviški, da bi svoj biser primerjal z njegovim. Rus si je bil že gotov, da je njegov biser lepši od tujčevega. Pa kako obledi, ko odpre šatuljo, v kateri je bil biser. Bil je teman in brez vsake vrednosti. Nesrečni mož! Večkrat se zgodi, da biseri zgubijo svojo svetlobo, posebno če so dolgo na zraku.

Ljubi kristjan! Ne hodi veliko med svet, drugače bo tudi tvoja vera škodo trpela, bo tudi biser tvoje žive in trdne vere otemnel. Marsikateri mladenič in marsikatera mladenka se podasta med svet, slišita marsikaj proti sv. veri, prideta domov, pa nimata več dragocenega bisera sv. vere, ali je biser zgubil svojo svetlobo. Mogoče je marsikatera mati tu, ki je poslala svojega sina ali svojo hčerko pridna in pobožna med svet v službo, in moj Bog, kaka sta prišla domov! Uboga mati, zato ti toliko solz prelivaš.

Drugje nikjer biseri ne rastejo, ko v vodi. Moj ljubi kristjan, če hočeš biser sv. vere ohraniti, ako hočeš veren ostati, moraš veliko moliti. Biser sv. vere raste le v občevanju z Bogom, v premišljevanju in molitvi. Zato imamo toliko brezvercev dandanes, ker nič na Boga ne mislijo, ker nič ne molijo. Otrok, ki nič na svoje starše ne misli, nikdar po njih ne vpraša, jih nikdar ne obiskuje, bo kmalu na nje pozabil, in popolnoma od njih odpadel.

Predragi v Kristusu! Cenimo visoko našo sveto katoliško vero. Saj je ona neizrečeno dragocen biser. Ne dajmo si tega bisera nikoli vzeti. Skrbimo, da bo naša vera vedno trdna in živa.

Brezvestni so tisti ljudje, ki hočejo v današnjih časih vzeti ubogemu slovenskemu narodu to, kar ga še edino srečnega stori, namreč sv. katoliško vero. Pa je ne bodo vzeli.

Pred nekaterimi leti so se po Dunaju klatile ničvredne ženske, ki so imele navado, da so k sebi vabile otroke imenitnejših in bogatejših staršev. Jemale so jim drage uhane, zlate zapestnice, dragocene ovratnice in druge take lišparije. Vse te reči so zamenjavale te ženske z drugimi nazunaj lepšimi lišparijami, ki so pa bile brez vrednosti. Bile so te reči večinoma iz bliščečega stekla. Otroci so jih jemali, ker niso vedeli, katera reč je več vredna. Enkrat je taka ženska hotela nekemu otroku tudi križ vzeti, ki ga je imel okoli vratu, in zamenjati z drugim. V križu je bil tudi lep biser. Ženska je vzela otroku že zlate uhane in jih zamenjala z malovrednimi. A otrok križa ne da in reče: „Tega ne dam nikdar, tega sem dobil od svoje rajne matere.“

Predragi v Kristusu! Marsikaj so nam že vzeli naši nasprotniki, vzeli so nam naše lepe narodne šege, vzeli so nam v nekaterih krajih celo ljubezen do naroda. Zdaj nam pa že hočejo križ vzeti. Tega pa ne damo. Ne damo križa, ne damo vere v križanega Jezusa.

Svoji verí zvesti vsi.

bomo mi vse žive dni. — Amen.

Evald Vračko.

Sedma nedelja po binkoštih.

1. O nekaterih lažnivih prerokih.

Varujte se lažnivih prerokov.

Mat. 7, 15.

Kdo so to, lažnjivi ali krivi preroki? — Predvsem so lažnivi preroki tisti krivoverci, ki so nalašč popačili sv. pismo in tako, ogrnjeni z ovčjo obleko, mnogo duš zapeljali v nevero. V drugi vrsti so to tisti, ki si znajo s prilizovanjem in darovi pridobiti nagnenje kake nedolžne duše, da jo tako polagoma pripravijo za najostudnejše grehe. Tretjič moramo krivim prerokom prištevati zlasti tiste, ki greše z nesramnim govorjenjem; ki greše z jezikom, z onim jezikom, s katerim se pogovarjajo z Bogom, s katerim prejemajo sv. Rešnje Telo, in tako širijo strup nečistosti med drugimi.

Kaj pač zaslužijo taki ljudje? — Čujte, kar nam pripoveduje pobožna pripovedka.

Ko je neki David v Egiptu veliko let zelo pregrešno živel, gre nazadnje v samostan k opatu Fibamonu in ga prosi za vsprejem, ker bi rad delal ostro pokoro za svoje grehe. Opat ga sprejme, in David se je kmalu tako odlikoval v ponižnosti, pokorščini in pokori, da mu je Bog poslal angela, ki mu je naznanil, da so mu odpuščeni vsi grehi. Toda glejte, spokornik ni hotel verjeti angelu in zato mu pravi le-ta kakor nekdanj Cahariju: „Ker mojim besedam nisi verjel, zato boš mutast in ne boš mogel govoriti.“ In res, David odslej skozi celo svoje življenje, ni mogel govoriti, razen, kadar je molil ali se pogovarjal kaj svetega.

O, da bi se ta čudež od časa do časa hotel ponoviti, da bi tak človek, ki nesramno govori, naenkrat postal mutast, kak opravljivec, obrekovalec, naenkrat gluha, o koliko hudega bi bilo manj, koliko manj bi bilo zapeljanih nedolžnih duš! — In zato premišljajmo danes, koliko hudega store ti krivi preroki s svojim jezikom, naj že potem nesramno govore ali pojo!

V očeh Kristusovih ga gotovo ni večjega zaklada, večje dragocenosti nego je nedolžna, čista duša. — Taka duša je ona izgubljena ovca, radi katere dobri pastir popusti 99 drugih in gre za njo po vseh potih in stezah; taka duša je oni denar, radi katerega žena, o kateri govori sv. evangelij, celo hišo preišče, in taka duša je oni dragi kamen, radi katerega božji kupec vse svoje proda, da ga more dobiti. Zato pa Zveličar ta zaklad tako skrbno varuje in morivcem takih duš govori po preroku Ozeju (13) v groznih besedah: „Planil bom nad nje, kakor levinja, kadar se ji mladiči vzamejo in bom raztrgal njih osrčje.“ Pa kdo so ti morivci, roparji nedolžnih duš? — To so oni umazanci, ki menijo, da brez grdega govorjenja ni zabave, ki s svojim slabim zgledom, svetom, zanjkami vsake vrste druge odvrtačajo od Boga in zapeljujejo v nečistost in druge pregrehe. Tako se zgodi neredkokrat, da tu pa tam v kaki sicer pošteni družini kak lahkoživec prične zbijati neslane, izpodtakljive šale. Odrasli se mu smeja, mladi pa, ki stojijo okoli, poslušajo z največjo pazljivostjo, da, besede takorekoč požirajo in si na vso moč prizadevajo, da ne bi ušlo iz spomina, kar so ravnokar videli, slišali. In ko so sami, to radovedno premišlujejo, se med seboj povprašujejo, kako je pravzaprav ta stvar in nasledek je, da potem ko odrastejo, to, kar imajo sedaj še samo v glavi, v resnici store. — Godi se jim tako, kakor

mladim orlom, ki se izvale beli, pa kmalu jim puh spodraste perje, nekaj časa so pisani, nazadnje postanejo črni kot so stari orli.

A porečeš znabiti: „Saj otroci še niso v stanu, da bi to ali ono razumeli!“ — O, kako se motiš, predragi! Pomisli vendar na svojo mladost in spomni se, s kakšno poželjivo radovednostjo si poslušal umazane šale in govorjenje in isto vtisnil v spomin! — Pa recimo, da kakemu otroku tako govorjenje res takoj ne škoduje, kdo pa sme trditi, da že ni to dovolj hudo, ker je slabo seme že zasejano in v poznejših letih toliko močneje požene! Le pomisli, kako dela požigavec! Ne bo prišel z baklo, da bi isto vtaknil v streho, marveč skrivaj podtakne kje kako žveplenko ali tlečo gobo. Sprva samo tli, potem se šele pokaže plamen in naenkrat je vse v ognju. — Ravno tako je tudi v tem slučaju. Ena sama neprevidna beseda utegne biti iskra, ki vzbudi v mladem srcu ogenj radovednosti. Med tem tli naprej, dokler mlad človek ne pride v druge razmere, ne sliši in vidi kaj podobnega. Glejte, tu pa se pokaže ogenj; mladenič zdaj razume, kar mu je bilo prej še skrivnost, stori greh in potrdi, kako resničen je izrek sv. Hieronima, ki pravi: „Iskra je nekaj malega, ali če se je prijela gobe, lahko uniči hiše, mesta, pokrajine.“ Strašna, občutna škoda! Pa kdo je je kriv? Tisti, ki je prvi zanetil iskro, ki je nesramno govoril.

Znabiti pa boš ugovarjal: „Češ, saj ni bilo nobenega nedolžnega otroka zraven!“ Kaj zato? Ali meniš, da potem zato nimaš greha? Nikakor! Ali mar odrasli ljudje nimajo skušnjav? In mar ni nevarnosti, da bo strup, ki si ga skozi uho bližnjemu vlil v srce, šel naprej iz srca skozi usta v srce tretjega? Saj vemo, da pove eden, kar je slišal, drugemu, ta pove tretjemu in tretji še desetim drugim, tako da nazadnje ni človeka v bližini, do katerega ne bi prišle te besede.

Ravnotako kakor z nesramnim govorjenjem je tudi z nesramnim petjem. Nikakor ne obsojam s tem vsake pesmi, ki nima ravno kaj svetega v sebi. Res je, najlepše je in najspodbudnejše, če se pojo svete, pobožne pesmi. Seveda ni pa tudi noben greh, če kdo zapoje v družbi kako domačo, recimo zdravico ali kaj podobnega, dá, lahko je tudi to dobro delo. Pač pa so prepovedane po šesti božji zapovedi pesmi, ki imajo v sebi kaj nesramnega, pohujšljivega, sploh kaj takega, kar bi utegnilo vzbuditi v pevcu ali poslušavcu kako nečisto nagnjenje, nečiste

misli ali želje. In pri nas je dovolj pesmi in petja vse trojne vrste. Imamo dovolj pobožnih svetih pesmi; imamo dovolj domoljubnih, lepih, nespodtakljivih pesmi, a imamo — žalibog — dovolj tudi umazanih. Dovolj tedaj vseh in zadnje vrste pesmi se pri nas brez škode smejo in morajo pozabiti in izgubiti.

Toliko torej o nespodobnem govorjenju in petju. Sedaj bodete lahko umeli, da so se svetniki takemu govorjenju in petju tako izogibali kot kugi. O sv. devici Oringi se pripoveduje, da se je večkrat nezavestna zgrudila, če je slišala kako nespodobno govorjenje. Ravnotako se bere tudi v življenju sv. Stanislava Kostka. Dalje se pripoveduje o Bernardinu Sienskem, da je še, dokler je bil v svetnem stanu, s svojo pričujočnostjo znal tako brzdati razposajene mladeniče, da so vselej, kadar so ga kje ugledali, govorili: „Tiho, Bernardin gre!“

Kristus pravi: „Vsako drevo, ki ne rodi dobrega sadu, bo posekano in v ogenj vrženo.“ Kaj smo mi drugega kot drevesa, zasajena v božjem vrtu? In kaj je sad, če ne naše misli, želje, besede, dejanja? Ali nas torej ne bo prestrašila božja grožnja, da si ne bomo zanaprej upali izpregovoriti niti kake spodtakljive besede? Pa ne samo to; tudi v svoji bližini ne bomo trpeli takega govorjenja. In zato mora biti skrb tistih, ki imate kako moč in oblast, zlasti očetov in mater, gospodarjev, gospodinj, da ne pušče kaj takega pod svojo streho. Da, vi niti ne veste, koliko zasluženja si lahko naberete pri Bogu, ker zadušite v kali tisoče in tisoče grehov, ki ravno iz te kali izvirajo. — Ponavljam pa še enkrat, da je to le dolžnost tistih, ki imajo kako moč in oblast. Zakaj kjer pa te ni, tam bi zavrnitev več škodovala nego koristila in v takih slučajih je boljše molčati in vso stvar prepustiti Bogu. Amen.

† Ant. Lombar.

2. Razna napačna pota.

Je pot, ki se zdi človeku prava, toda njen konec vodi v smrt. Preg. 14, 12.

Kaj je pravzaprav ta svet? — Na to vprašanje dobimo različne, ne posebno prijazne odgovore. Nekateri trde, da je ta svet temna hiša, ki ima samo eno okno, skoz katero se vidi nebo, skoz vsa druga okna se vidi pa le zemlja. — Drugi ime-

nujejo ta svet je čó polno krivičnih ljudi, ki so vsi obsojeni v smrt. — Tretji primerjajo ta svet ladji, polni kaznjencev, zvezanih z železnimi verigami svojih želj; ta ladija se pa večkrat zaleti ob skale in se ob njih razbije. — Četrti primerjajo ta svet mlinu, v katerem morajo ljudje brez prestanka obračati kolo nesreč. — Peti pravijo, da je ta svet kraljestvo, v katerem kraljuje greh, čednost pa hlapčuje. — Zadnje bukve pa pravijo, da je ta svet dežela, kjer je namesto zemlje razuzdanost, namesto vodene stanovitnost, namesto zraka napuh, namesto ognja strast in hudo poželenje, namesto solnca prevzetnost, namesto lune nezvestoba, namesto zvezd nevoščljivost, namesto rose nečistost, namesto dežja jeza in sovraštvo.

Če torej vsi tako slabo sodijo o svetu, ne čudite se, predragi, ako ga bom nazadnje tudi jaz primerjal veliki puščavi, po kateri gredo pota in steze križem na vse strani; med temi neštevilnimi poti je tudi trojna pot, ki se marsikomu zdi prava, toda njen konec vodi v smrt. Ta trojna, navidezno prava, v resnici pa pogubna pot je:

1. Napačna modrost;
2. napačna pobožnost;
3. napačna pokora

1. Napačna modrost — Ni skoraj hujšega na svetu nego hinavski prijatelj, ali pravzaprav skrit sovražnik, ki se na videz prilizuje, v srcu pa nas sovraži in nam želi hudo. Glejte, taki hinavski prijatelji in prikriti sovražniki so kristjanu oni sladkobesedni zapeljivci, ki mu v svojih govorih in spisih ponujajo svojo domišljeno in piškavo modrost, — modrost, s katero ga hočejo odtrgati od Boga in vere ter s tem oropati ga notranjega miru in zadovoljnosti. Na skrivnem delajo tako in v ta namen, očitno pa povdarjajo, da hočejo ljudstvo izobraziti, pokazati mu resnico, potegniti je iz teme k luči omike in napredka. In žal, da jih ne manjka, ki se v prazno modrost teh zapeljivcev tako zaljubijo, da začnejo potem še sami te nauke širiti in priporočati. In kaj izhaja iz vsega tega? — Vera se v mnogih srcih omaja ali celo popolnoma zatre, spoštovanje do cerkve božje izgine, — in tu se kar naenkrat odpre nov svet, nova vera, ki uči: Ako hočeš biti mož, razsvetljen in moder, kakor se spodobi v naših časih, otresi se ne samo jarma božjega, ampak tudi jarma

svetne oblasti. Vsak naj bo sam svoj gošpod, vsi smo enaki po pravicah in oblasti. Nočemo poznati ne vladarjev, ne postav, ne kakršnihkoli zapovedi. Naš vladar, naša edina postava in zapoved je naša pamet.

Tako, glejte, je ovčje oblačilo, pod katerim se skrivajo modri volkovi našega časa. Domišljajo si, da je njihova modrost nova; toda to ni res! — Da je ravno tako stara, kakor grda in pogubna, priča nam prerok Izaija, ki kliče takim krivim učenikom: „Gorje vam, ki imenujete dobro — hudo, hudo pa dobro; ki pravite temi luč, — luči pa tema; ki izpreminjate grenko v sladko, sladko pa v grenko! Gorje vam, ki ste modri v svojih očeh in sami pred seboj razumni! Gorje vam, ki ste junaki pri pitju vina in srčni možje pri mešanju močnih pijač; ki opravičujete hudobnega zavoljo darov in jemljete pravičnemu njegovo pravico!“ ...

2. Druga pogubna pot, ki vodi skozi puščavo sveta, je napačna pobožnost. Mnogo jih je, ki sami sebe in druge zaslepe z napačno pobožnostjo; to delajo vedoma ali pa iz nevednosti. Napačna je njihova pobožnost navadno iz dvojnega vzroka: prvič, ker jim manjka pravega namena, drugič pa, ker jim manjka ljubezni do Boga. Resnično pobožen je namreč le tisti, ki hoče s pobožnim življenjem služiti Bogu in delati za svoje izveličanje. Božji Zveličar sam nam to potrjuje. Nekoč je sedel v templu nasproti skrinjici, v katero so mimosidochi metalo miloščino. Videl je mnogo bogatih, ki so vrgli lep denar v skrinjico, toda nobenega teh ni pohvalil. Ko je pa prišla mimo uboga vdova, ki je vrgla ponižno v skrinjico dva vinarja, opomnil je Jezus svoje učence ter jim dejal: „Resnično vam povem, ta uboga vdova je vrgla več v skrinjico, nego vsi poprejšnji.“ — Ker daje torej le namen pravo vrednost našim dobrim delom, treba je vsakomur, ki hoče biti v resnici pobožen, da obudi pogostoma, zlasti pa vsako jutro, dobri namen.

Dobri namen pa ne zadostuje še k pravi pobožnosti, ampak pridružiti se mu mora še ljubezen do Boga. Zato uči sveti Pavel: „Vse, karkoli delate, bodi storjeno v ljubezni!“ Sv. Evfemij pa pravi: „Kar je sol za kruh, to je ljubezen za čednost. Kakor je kruh brez soli neokusen, prav tako je tudi dobro delo malo vredno, ako ni storjeno iz ljubezni do Boga.“ — Ne zaradi plačila samo, katerega pričakujemo, tudi ne zaradi kazni, katere se bojimo, ampak iz ljubezni do Boga bodimo pobožni! Kadar se bomo hoteli oprijeti kakega dobrega dela, bo sicer takoj iz-

kušnjavec pri rokah, da bi nas zadrževal, motil in naše misli na druga opravila obračal; toda ne vdajmo se, ampak služimo veselo našemu gospodarju, ki je najboljši in najpravičnejši plačnik. K temu nas posebno lepo vzpodbuja prerok Elizej rekoč: „Opaši svoja ledja in vzemi svojo palico v roko ter pojdi! Ako te kdo sreča, ne pozdravljaj ga; in ako te pozdravi, ne odgovori mu!“ To pomeni: ne oziraj se ne na levo, ne na desno. Ne dopusti, da bi te kaj zadržalo na poti pobožnosti. Kar spoznaš za pravo in dobro, to stori; vodi naj te ljubezen do Boga, katera naj ne ugasne v tvojem srcu niti za trenutek.

3. Da, še ena pot je, ki se zdi mnogim prava, njen konec pa vodi v gotovo pogubo, in to je napačna pokora. Marsikateri spokornik med nami je podoben možu, o katerem piše sv. Jakob, da se je pogledal v ogledalo, a kakor hitro se je obrnil proč od ogledala, je že pozabil, kakšen je. Marsikdo leta od veselja do veselja, kakor čebela od cvetice do cvetice, ne misli ne na smrt, ne na večnost, ne na pekel, ne na nebesa, temveč mirno spi v svojih pregrehah. Le kadar pride velika noč ali advent, približa se kakemu izpovedniku zato, ker je že tako navada, in pove tam, kar mu ravnotakrat pade v glavo. Njegova spoved ni ne natančna ne odkritosrčna; ne kesanja, ne trdnega sklepa nima, in tako gre k svetemu obhajilu! — O takem veljajo pač besede sv. Ciprijana: „Komaj pridejo od satanovih oltarjev (še kot grešniki), njih roke še smrde od žgalne daritve, ki so jo darovali hudobnemu duhu, in že gredo k sv. obhajilu; pregreha in ostudnost jim še smrdi iz grla, in se vzdignejo nad Telo Gospodovo.“ — In vendar mislijo taki, da so pred Bogom opravičeni, da so jim grehi odpuščeni. — O, kako se motijo! Ali ni rekel Bog sam po preroku Joelu: „Izpreobrnite se, izpreobrnite se s postom in jokom, in raztrgajte svoja srca, ne pa svojih oblačil!“ —

Zatorej, predragi, ki romate z menoj skoz puščavo sveta, odstopite od poti, katera se vam samo zdi prava, ker je gladka in široka, njen konec pa vodi v pogubo! Če navdaja napačna modrost vaša srca z napuhom, zatecite se k onemu, ki je rekel: „Učite se od mene, ker jaz sem krotak in iz srca ponižen!“ — Prava modrost je zmerom ponižna. — Če slepi napačna pobožnost vašo vest, prosite razsvetljenja onega, ki je rekel: Jaz sem pot, resnica in življenje!“ — Če je pa morda že leta in

leta vaša pokora napačna, usmilite se, dokler je čas, svoje duše in prosite Zveličarja: „Usmili se nas o Gospod, po svoji veliki milosti in po obilnosti svojega usmiljenja izbriši naše pregrehe. Obrni svoj obraz od naših krivic in pozabi naše hudobije!“ — Amen.

Ivan Kovačič.

Osma nedelja po binkoštih.

Kdo je mož?

„In Job je mož priprost in pravičen
in bogaboječ.“ Job 1, 1.

Za človeka je ni lepše pohvale, kakor če se reče o njem, to je mož. Beseda „mož“ namreč pomeni človeka polnega kreposti in čednosti, trdne volje in značajnosti. Mož biti je zato dolžnost vsakega kristjana obojega spola. Tudi ženske se morajo navzeti možatosti, ako se hote posvetiti in zveličati. To misel povzame sv. Pavel v pismu do Efežanov (4, 1 in sl.), katere opominja: „Prosim vas, da spodobno živite po poklicu, h kateremu ste poklicani“; potem jih vzpodbuja k čednostnemu življenju ter pravi: „dokler se ne snidemo vsi v popolnega moža.“ Vsakemu kristjanu velja beseda, ki jo je govoril David svojemu sinu Salomonu (3. Reg. 2, 2.): „Ojunači se, pa bodi mož!“

Možatost, katera je tako redka prikazen v naših dneh, pa tvorijo predvsem tri čednosti, katerih zastoj iščemo pri hišniku današnjega evangelija. Kako je ta hišnik zvit, pretkan, navihan, samopriden! O ko bi bila možatost v tem, potem bi bilo mož pač mnogo. A ta hišnik je najprvo lažnivec; kopati, t. j. delati ne morem, pravi, a Bog mu je dal moči telesa za delo. Ta hišnik je pristranski človek, enemu popusti več, enemu manj ter dela razloček med dolžniki. Hišnik je pa tudi nepošten, ker razsipava blago svojega Gospoda. Lažnivost, pristranost in nepoštenost, to so trije ostudni madeži na človeku, ki ga ponižujejo pred Bogom in ljudmi. A resnicoljubnost, nepristranost in poštenost so pa tri temeljne čednosti možatosti. Če vprašam: kdo je mož? moram reči: Mož je tisti, ki ne laže, ki ni pristranski, ki je pošten. In o tem danes kaj več.

Dal Bog, da bi moje skromne besede res pripomogle do tega, da bi bil vsak kristjan mož, da bi bilo med nami več moža-

tosti. Zatecimo se torej za pomoč k njemu, ki je edini pravi in resnični in dovršeni mož, k Jezusu Kristusu; on naj nam bo pri tem pomočnik, a tudi vzor.

1. „Gospod bo vse pogubil, ki govorè laži“, grozi David (pr. 5. 7.) Pa je laž zares grda pega na človeški duši, ki mu jemlje čast moža. Noben lažnivec ni mož! Saj je vendar človeku resnica prirojena! Poglejte le otroka, pametno in nespametno, lepo in grdo, vse pove enako prostodušno; kar čudno se mu zdi, da bi povedal drugače, nego je res. Otrok samodsebe ne pride nikdar do tega, da bi lagal, to ga naučé drugi izprijeni ljndje. In kako zardi otrok, ko se prvič zlaže: čuti, da se besede ne ujemajo z resnico. Kdor torej kot odrasel, pameten človek laže, ta prevrne naravni red resnice in to gotovo ni mož, na katerega bi se bilo kaj zagnesti, mu kaj zaupati. — Oglejmo to stvar še od druge strani. Bog nam je dal dar govora, jezik za to, da bi govorili, in sicer resnico. Kdor torej laže, rabi jezik napak, on se je odločil od Boga, se v svojem delu in početju ne naslanja več na Boga. Kdor pa govori resnico, četudi mu to škoduje, ta se ne da omajati v dobrem, časti voljo božjo, in je res vrl mož.

Cesar Maksimilijan je ukazal sv. Antima, škofa v Nikomediji, vjeti. Vojaki ga gredo iskat in slučajno pridejo ravno v njegovo stanovanje. Poznali ga niso. Zahtevajo jesti. Škof jih dobro pogosti. Potem vprašajo, kje bi dobili škofa Antima? „Vidite ga pred seboj: jaz sem Antim.“ „Mi smo ti hvaležni za tvojo gostoljubnost in te ne bomo odpeljali v ječo, ampak rekli, da te nismo našli.“ „Ne, vojaki, tega ne smete storiti, laž je greh, in rajši grem z vami in umrjem, ko pa da bi si radi mene delali greh“. In odvedli so ga.

Ali ni to možato ravnanje? Pa so li tisti ljudje možje, ki govore tukaj tako, drugod drugače, kakor jim ravno prav kaže, in se zlažejo za vsako malenkost? Premislite pa še to: Podlaga vse človeške družbe in vsega medsebojnega občevanja je resnicoljubnost in zaupanje. Kakšne razmere bi bile na svetu, ko bi bila laž dopuščena in bi se nikomur ne moglo zaupati? A ta temelj družbe izpodkopuje lažnivec; če bi ljudje drug drugega imeli za lažnivca, kakšno življenje bi bilo to? Pa tudi sam lažnivec ima škodo: ljudje ga zapuščajo, zaničujejo, sam ostane. Tako nič ne koristi človeški družbi, in tak ni mož, ki razdira in podira, mesto da bi zidal in pomagal človeštvu do boljših časov. Ker smo že pri laži, vem, da bo ta ali oni ugovarjal, češ, če pa z lažjo preprečim, odvrnem kaj hudega? Nikdar in nikoli ti ni do-

voljeno storiti kaj hudega, da ubraniš kaj hudega! Pomagati drugim z lažjo, a na svoji duši trpeti škodo! In še enkrat rečem: laž je sramota in lagati ni možato.

2. Drugo znamenje možatosti je nepristranost. Kaj to pomeni, vam takoj pojasnim z zgledom.

Na Nemškem nekje je bil profesor, ki je svoje učence razdelil v dve vrsti; v eni so bili bolj nadarjeni učenci in tem je spregledal vse, karkoli so počeli; v drugi vrsti so pa bili manj nadarjeni učenci, in teh ni mogel videti, za najmanjšo stvarico jih je kruto kaznoval, kar sovražil jili je, da sovražil celo njihove starše. Ta profesor je bil pristranski: plačila in kazni ni delil po zaslugah, ampak po svoji trmasti glavi. — Podobno je tudi v kaki družini: eden otrok sme vse, samo zato, ker je bolj prikupljivega obraza in sladkega jezika, drugi naj se pa le gane, jo že dobi. Tak oče, taka mati sta pristranska.

Nepristransk je tisti človek, ki deli hvalo in grajo, kazen in plačilo ne kakor se mu zdi, ampak kakor mora biti, po pravici. Kaka pristranost moža ni vredna, ampak možat človek mora priznati vsakemu njegove vrline in dobre lastnosti. So ljudje, kateri svojega bližnjega hvalijo ali grajajo samo po tem, koliko in kaj jim da jesti in piti, kako je oblečen, kakega stanu je. Če moramo torej o kom povedati, kakšen je, nič se nikar ne ozirajmo na stan, ne na osebo, ne na kaj drugega, ampak govorimo čisto in samo resnico. Čast komur čast, pravica komur pravica, in naj je morebiti še naš nasprotnik, sovražnik. To je možato. Na več krajih sv. pisma stoji pisano o Bogu, „da se ne ozira na osebo“. (Ex. 23, 8.) Po Mozesu govori isti Gospod: „Ne jemlji daril, ki tudi modre oslepe in prevrnejo besede pravičnih“. (Sir. 20, 31.) „Darila in darovi oslepe oči sodnikov, ki jih store mutaste, da ne morejo svariti.“ Pristranosti je na svetu več ko preveč, in sicer povsodi. Kako ostudno je to, če imajo nekateri ljudje za ubožce samo psovke in trde besede, bogatinom in mogočnjakom tega sveta pa se ne morejo nikdar dovolj klanjati, in jih nikdar ne posvare in opominjajo napak in grehov, s katerimi so ljudem v pohujšanje. Herod je hotel imeti ženo svojega še živega brata za ženo, a sv. Janez Krstnik mu odločno reče: „Ni ti dovoljeno.“ To je bil mož. Sv. Pavel najde nad prvakom Cerkve, sv. Petrom nekaj napačnega, takoj „se mu je v obraz ustavil.“ (Galat. 2, 11.) To je bilo možato in tako tudi mora biti: ako se že moramo soditi, zapovedovati, hvaliti, kaznovati, delajmo po resnici. In če se na kaj oziramo, ozirajmo se na človeško slabost in sodimo milo.

3. Hišnik v evangeliju pa tudi za to ni mož, ker je nepošten, krivičen. O nepoštenosti bi se dalo veliko govoriti; a o tem ste bili že večkrat poučeni. Zato samo par misli o tem. Možato je, rajši opravljati tudi nizka dela in celo stradati ter beračiti, kakor pa po krivični poti si pridobivati in množiti svoje imetje in premoženje. Kako malo ljudi je tako možatih. Ravno pohlep po denarju, pretirana skrb za prihodnost in pomankanje zaupanja v Previdnost naredi, da mnogo prej poštenih ljudi zaide na napačna, kriva, grešna pota in delajo grehe vseh vrst, če le kaj nese. Biti zadovoljen s tem, kar kdo ima, to je možato. Tako možat je bil pobožni Tobija, ki je izgubil svoje premoženje, a pravi: „Revno sicer živimo, a veliko dobrega bomo imeli, ako se bomo Boga bali in se ogibali vsega greha in dobro delali.“ (Tob. 4, 23.) Tako Bogu všečno možatost opisuje štirinajsti psalm. David se vpraša: „Gospod, kdo bo prebival v tvojem šotoru, ali kdo bo počival na tvoji sveti gori?“ In odgovarja: „Kdor hodi brez madeža in pravično dela; kdor resnico govori v svojem srcu; kdor s svojim jezikom ne goljufa; tudi ne dela hudega svojemu bližnjemu in zasramovanja ne sprejema zoper svojega bližnjega . . . , kdor svojemu bližnjemu prisega, pa ga ne goljufa; kdor svojega denarja ne daje na obresti (krivične) in ne jemlje daril zoper nedolžnega; kdor tako dela, ne omahne vekomaj.“ To je podoba pravičnega, poštenega moža, ki zasluži to ime, in je nosi po pravici. Kako marsikdo hodi med nami pokoncu in se šteje moža, a poštenosti kakršno Gospod Bog v omenjenih besedah zahteva od moža, bi iskal zastoj. Spretno zna prikrivati svojo nepoštenost, a prej ali slej pride resnica vendarle na dan, in potem se marsikdo sramuje, da ga je imel za moža poštenjaka, a je bil krivičen v svojih delih.

Če preudarimo vse to, moramo res reči, da je malo mož na svetu. Pa zakaj je tako malo mož? Mož resnicoljubnih, nepristranskih, poštenih mož, na katere bi človek lahko prisegel, mož čistih kot zlato, zakaj jih ni? Kriva je temu vzgoja. Večina ljudi je tako vzgojenih, da so privajeni že od zgodaj samo uživanju in razveseljevanju, ne poznajo pa premagovanja in zatajevanja; znajo samo zahtevati, a ne dati, povprašujejo samo po pravicah, a ne tudi po dolžnostih in jim je samo počitek v mislih, delo pa jim mrzi. Tako si starši ne vzgoje ne mož, ampak mehkužneže, ki vedno prosijo, naj se jim pomaga, a sami pomagati nočejo, ne mož, ampak sebičnežev, ki ne morejo razumeti,

da je veliko lepše in plemenitejše za druge se žrtvovati, kakor pa od vseh češčten in hvaljen biti. Vsako srce mora imeti resnično hrepenenje po popolnosti in pripravljeno biti za vsako žrtev, katerokoli zahteva Bog, in čim bolje je naše srce pripravljeno žrtvovati, tem bolj možato je. Zato je pa Jezus Kristus največji mož, ker je samega sebe dal v klavno daritev za grešni svet. Da, dragi v Kristusu, žrtev, daritev hoče Bog: in kdor mu to odreka, ni mož. In zato če hočete mož, vi starši in vzgojitelji, mož, ki bodo Cerkvi v ponos, in narodu v korist, zabičujte in vadite jih mesto v posvetnosti že zgodaj znati in izpolnjevati nauk Gospoda Jezusa Kristusa: „Zadeni svoj križ na rame, zatajaj samega sebe in hodi za menoj!“ — Amen. *Fr. S. Watzl.*

Priložnostni govori.

Govori krščanskim materam o vzgoji.

(Sestavljeni po naročilu prevzvišenega knezoškofa dr. A. B. Jeglič.)

Kaj bo iz mojih otrok?

2. Dota.

Otroci niso dolžni za starše zakladov nabirati, ampak starši za otroke.

II. Kor. 12, 14.

Zadnjič smo govorili — o poklicu. K poti do poklica spada tudi d o t a. Če ima kmet kako zemljišče v prav odročnem kraju, je to zmeraj nerodno, ker slaba, dolga, strma pot povzroča mnogo težav in zamud. Po lepi cesti se lahko požene in hitro naprej pride, po slabem kolovozu pa ne. Tako je z dotami! Lepa dota pripelje človeka hitro do kruha. Če ima kaka dekle 3—4 tisoč dote, si snubači iz devetih fara vrata podajajo; druge manj premožne, pa morda boljša dekleta nimajo te sreče. So v resnici take deklice večkrat milovanja vredne, pa Bog jih ne bo zapustil, če same ne bodo Boga zapustile. O sv. škofu Nikolaju je znano, da je trem deklicam, katerih čednost je bila radi revščine v nevarnosti, skrivaj prinesel toliko denarja, da so se mogle omožiti. Pa sv. Nikolaj je bil le eden; sedaj so starši tisti „Miklavži“, ki zbirajo leta in leta, da bi otrokom kaj imeli dati. Kmečki gospodar dela celo življenje samo za doto; prvih

20 let plačuje doto za brate in sestre, drugih 20 let za hčere, — za sinove pa že morda malo ostane. V Afriki mora ženin nevesio kupiti, pri nas pa mora nevesta moža kupiti. Pa tako je, in s tem je treba računati. O dotah, ki povzročajo toliko mučnih skrbi, koliko bodo velike, kam se bodo nesle, kako se bodo plačale, kdo jih bo plačal — — naj tudi tukaj danes govorimo. Rečemo kratko :

Dota mora biti trojna:

1. v denarju;
2. v znanju;
3. v krepostih.

1. Srečni se starši, ki imajo toliko premoženja, da lahko vsakemu otroku nekaj odštejejo, kakor svet hoče. Pa kako srečni so tudi taki otroci, da jim ni treba iti praznih rok od hiše. Hvalježni morajo biti za to Bogu in staršem. Zakaj uboštvo ostane zmeraj hudo breme, zato prosi modri v sv. pismu: Ne daj mi ne bogastva, pa tudi ne pomanjkanja. Najboljša je srednja pot. Bogastvo rodi rado ošabnost in domišljavost — prav bogate neveste postanejo za može večkrat velik križ — revščina pa rodi po drugi strani nezadovoljnost, obupnost, zavist — — pri mladih samskih osebah — nečistovanje. Po družinah je radi pomanjkanja pogostokrat prepir, ker ni kod vzeti denarja za stanarino, za živež, za obutev, za davke, za obresti. Gospodar v takih stiskah postane sam nase jezen, kolne, začne ženo tepsti, nazadnje piti. Zato je precej resnice na nekem angleškem pregovoru: Revščina skozi vrata noter, ljubezen skozi okno vun!

Primerna dota je torej koristna in potrebna stvar.

Zaide se pa pri tej skrbi za doto lahko v dvojno napako: da se skrbi za njo premalo, ali pa preveč.

Matere navadno premalo ne skrbe, saj so večinoma vse njih misli obrnjene v to, kaj bi storile za otroško časno srečo. Kako obračajo, delajo, mislijo, računajo, varčujejo leta in leta — za svoje otroke! Le kaka zapravljivka ali pijanka bi mogla drugače ravnati. — Pač pa bo več takih očetov, katerim je dota deveta briga. Sv. Pavel (I. Kor. 16. 2.) pravi o prvih kristjanih: „Prvi dan tedna vsakteri izmed vas doma na stran deni in prihrani, kar se mu prav zdi...“

Apostol je tukaj priporočal zbirke za revne sobrate v Jeruzalemu. Taka varčnost v korist lastnim otrokom pa staršem ni

samo priporočena, ampak ukazana. „Otroci niso dolžni za starše zakladov nabirati, ampak starši za otroke“ — so besede istega sv. Pavla.

Nekateri očetje pa so zanikarni, da jim ni mar, ali so otroci obuti ali bos, oblečeni ali strgani, zdravi ali bolni, siti ali lačni... Če ne čutijo potrebe in ljubezni, da bi sproti skrbeli za otroka, koliko manj bodo kaj poskrbeli za prihodnjost njegovo. Ko otroci malo dorastejo, jih spravijo služiti, pa ne, da bi otroci kaj prislužili zase, ampak, da morejo od njih kak krajcar dobiti. Nazadnje nima nihče nič, ne otroci, ne starši.

Na kako črne očete se mora naleteti, naj navedem nastopni zgled:

Klican sem bil k mladi deklici. Bila je stara kakih 17 let. Teklo ji je iz nog, da ni mogla čisto nič iz postelje. Ko opravi njo izpoved (obhajati sem jo prišel drugi dan), povprašam nekoliko po njenih razmerah. Dekletce začne milo jokati, češ, da nima ne očeta, ne matere: „Mati, tako pravi, so mi umrli; oče sicer še živé, pa je ravno tako, kakor bi jih ne bilo.“ Ko vprašam dalje, zakaj — mi odgovori: „Pred večlety so šli v Ljubljano; tam so se oženili z drugo in zame se nič več ne zmejnijo. Spomladi sem jim pisala, pa še odgovora mi niso dali.“ Skoro nisem mogel verjeti, da bi deklica govorila resnico. Pravim: „Bom pa pisal jaz!“ In pisal sem res; popisal sem, v kaki potrebi se nahaja njegova hči, češ, da bi morala umreti za lakoto, če ne bi neka stara teta prosila miloščino za njegovo hčerko. Pa tudi na moje pismo ni bilo nobenega odgovora.

O tem očetu so veljale besede: „Kdor za svoje domače ne skrbi, je vero zatajil in je hujši od nevernika“. Kakšen odgovor bodo dajali tisti očetje, ki zapravijo stoletja stare kmetije, da otroci še strehe in peči nimajo ali pa beračijo!

Ve matere! imate po večini skrbne može, ki z žuljavo roko in s potnim čelom delajo za domačo družino in se trudijo od zore v pozno noč, mesec za mescem, leto za letom — da bi njihovi otroci laže živeli. Ljubi Bog bo take vestne očete gotovo obilno poplačal! Ve, žene, pa cenite to težko delo svojih mož. Podpirajte jih brez godrnjanja in očitanja pri njihovem delu in z vedrim licem in s prijazno besedo jim lepšajte moreče družinske skrbi.

Po drugi strani pa je napačno, če oče preveč skopo drgne skupaj, da bi otrokom pripravil cele kupe dote. Taki lakomnosti se rada pridruži krivica, in kar krivica zida, se hitro podere. Če hočeš, da bo tvojim otrokom dota teknila, glej,

da ne bodo nesli krivične dote, pa tudi ne peljali krivične bale od hiše. Takim staršem, katerim je le denar bog, preti nevarnost, da iščejo ženitev in možitev le po denarju; da je le bogastvo, za drugo se ne menijo, „Omoži svojo hčer in veliko delo si opravil; toda daj je razumnemu možu.“ (Sir. 7. 27.) „Dedščina, ki se izprva po nji hiti (prehitro spravlja), poslednjič ne bo imela blagoslova.“ (Preg. 20. 21.) Le preveč napak se dela pri dotah. Ena je ta, da se zapisujejo prevelike dote, večje kakor jih more hiša zmagati. Če gre nevesta od hiše, kar cel hišni ogel odnese. Tako se uničijo prej trdni domovi. Mladi gospodar se nekaj časa ubija z dolgovi, nazadnje pa boben poje. Kjer je denar, naj se že malo šari; čez vse nespametno pa je, če se kdo baha z veliko doto na dolg, češ: naj se le veliko zapiše, da se prej pravi od hiše, saj bo „mladi“ plačal. Nespametno je tudi, če se dote krivično razdelijo, enemu veliko, drugemu malo: nasledek je prepir med brati in sestrami: Ti si imel^l več, pa ti si imela več. Če je gospodar bolan, naj se poskrbi za pravičen testament.

Še kratka beseda tistim, ki imajo veliko doto in tistim, ki nimajo nič dote.

Kjer je kaj več dote, tam opuhne rada čezmerna ošabnost starše in otroke; vsi drugi, ki imajo manj, so jim berači. Zato take bogate neveste tako prešerno igrajo s snubači . . . izbirajo . . . izbirajo, nazadnje pa večkrat dobe izbirek. Le take prevzetnosti ne pri otrocih vzbujati. Recite rajše: Bog nam je dal, pa Bog nam tudi lahko vzame; delati in moliti moramo.

Nekje je bila ženitnina mladega bogatega kmeta. Eden svatov se prekriža, da bo pred pojedino molil. Ženin pa pravi: „Meni ni treba nič moliti, imam vsega dosti.“ Čez 15 let je tisti svat dobil ob neki cesti na kamnu sedeti zanemarjenega berača; pogleda ga — bil je tisti prevzetni in bogati kmečki ženin, ki je pred 15 leti rekel, „da ima vsega dosti.“

Kaj pa deklice in fantje, ki nimajo nič ali pa malo dote — ali naj obupajo? Ne, nikakor ne! Bog živi ptice pod nebom, ki pameti nimajo, pa tebe ne bo, ki imaš pamet in zdrave roke in pošteno srce. Rekli smo zadnjič, da tiči v otrocih velik kapital, samo otroci ga morajo znati poiskati. Pri takih otrocih se mora s posebno dobro vzgojo narediti podlago, da bodo zmožni sami doto pridobiti, in sicer že zgodaj v mladosti. Seveda ne smejo preveč zahtevati. Revna dekla se ne more možitⁱ, ko je stara 20 let; mora morda počakati, Tudi ne more previsoko segati; kolikokrat bi človek kaj rad, pa ne more. Revne družine naj po-

sebno časte sv. Jožefa, variha in rednika Jezusovega, ki ne bo nikogar zapustil v potrebi.

Ve, matere, posebno skrbite za b a l o otrokom. To ni majhna skrb, ne za mater, pa tudi ne za očeta, ki mora globoko seči v žep. Tembolj, kaj ne, ker tukaj se ne more skopariti; kako bodo radovedne oči preštele, koliko voz bale se je peljalo. Tu se le premnogokrat kaže baharija. Le po razmerah in po stanu in potrebi! Baharija grunte prodaja.

Tukaj imate ukoreninjeno navado, kaj vse mora za balo biti. To najbrže boljše znate, kakor katekizem. Če mi ne boste zamerile, priporočil bi vam za balo še te-le reči: 1. precej rjuh, 2. zidarski čopič, 3. na zadnjem vozu velik venec.

1. Precej rjuh in čedno posteljno opravo. Dokler so kmetje sejali lan, je nevesta nesla rjuh od hiše, da so jih še otrok otroci trgali . . . Sedaj je pa marsikje veliko več židanih rut, kakor pa platnenih rjuh. Zakaj bi se za posteljno opravo bolje ne poskrbelo; to omogočuje snago in dela čedno sobo. Kolikokrat se kmečki človek vleže k počitku truden, da pade ko snop, pa ne bi zaslužil poštene postelje! 2. Čemu pa zidarski čopič? Zato, da se bo lahko hiša pobelila, kar gospodar vsak lahko sam naredi, če ima čopič pri rokah. Bela, snažna kmečka hiša je nekaj zelo lepega. 3. Kaj pa „krancelj“ na vozu? Ker že vozove zaljšate z banderci in mlajčki in trakovi, pa pridenite še čeden venec. Ko gredo otroci k sveti birmi, imajo šopke, pri svetem obhajilu tudi, naj tudi pri svatovščini to zunanje znamenje razodeva, da je najlepši biser v nevestini doti njeno neomadeževano deklišтво, ki bo prineslo v zakon medsebojno spoštovanje, pa tudi privabilo z nebes blagoslov božji.

2. Dota v znanju . . .

Sedaj boste mislile, da sem že s to rečjo pri koncu; pa glavna stvar šele pride. Ali niste že slišale o kaki nevesti, ki je prinesla k hiši denarja na cente in bale na kupe — — pa gospodinje, kot se zahteva, le niso dobili k hiši. Denar je dobra reč, če ga imajo modri ljudje v rokah; zanikarnim ljudem tudi denar ne pomaga. Tudi tisti, katerim ne manjka dote, potrebujejo poleg denarja še gotovega znanja za življenje in gotovih kreposti.

Na Slovenskem imamo povsod veliko manjših kmetij, podružnikov, bajtarjev, gostačev, dninarjev, delavcev, uradnikov in raznih uslužbencev, ki so veseli, da imajo denarja za sprot: go-

zdov, njiv, hranilnih knjižic nimajo, da bi mogli otrokom izgovarjati dote. Otroci iz takih družin ne morejo prejeti dote v denarju, marveč edinole doto v znanju in v primerni izobrazbi uma, volje in srca, da si morejo doto in kruh sami poiskati.

Torej dota v znanju je tudi potrebna — in za mnogo ljudi je to edina dota. In ta dota je več vredna, kot suh denar. Denar izgine; pridne roke, večša glava, pošteno srce to ostane do groba. Te lastnosti prinašajo več dobička kot tisočaki v skrinji.

Torej, kaj naj pa otrok zna? Najprej šolske stvari, brati, pisati, posebno pa računati. Na vsak način je precejšnje priporočilo za mladeniča, če zna napisati čedno pismo v pravilni slovenščini; pa računanje kako je potrebno! Kolikokrat bi gospodarji boljše in bolj premišljeno gospodarili, če bi si pisali gospodarski račun; pa kako ga bodo pisali, če niti odštevati in soštevati ne znajo.

Otrok naj zna delati in skrbeti za razna domača opravila, pa ne površno, leno, zaspano, marveč dobro in natančno. Zato je prav, da se fantom pusti nekaj prostosti, da sami po svoje kako stvar ukrenejo in izvršijo, da se uče misliti.

Nekje je bil jako moder kmečki gospodar, ki je imel edinega sina. Preden je nekdanj prišel čas košnje, mu oče pravi: „Tone! sedaj ti pa jaz ne bom več kupoval hlač; kupil sem kos, pa jih boš po hišah prodajal, da si boš kaj zaslužil.“ Pozneje je dal fanta še v kmetijsko šolo. Tako je vzgojil podjetnega sina.

Naše kmetije so malokje take, da bi same redile družine, ali če jo redé, ne preostaja iz zemlje nič. Zato je pametno, če si zna gospodar poiskati kak postranski zaslužek. Gotove čase v letu kmečko delo bolj poide in se lahko še kaj drugega naredi, če se zna. Po krajih, kjer si znajo ljudje povečati dohodke ali s kupčijo ali s kako domačo obrtjo, so ponavadi premožni, pa tudi brihtni ljudje. Vsaka kmečka hiša bi morala imeti precej mizarskega in tesarskega orodja. Kako veseli dečke kaj žagati, in pri tem se mu razvije um in budi veselje za kaj novega. Več gospodarjev poznam, ki znajo narediti okna, omare, vozove, in vse to samouk. Če pa gospodar ne zna niti gnojnega koša splesti in ročice k vozu narediti, lahko vselej, kadar mora izdajati denar za take stvari, spoznava, da je nevednost draga reč.

Prazna je misel, da ni treba deklicam nič znati. Škof Slomšek tako-le pišejo: „Deklica, če na delu rada postojáš, se v cerkvi

oziraš, se po kočah potikaš in službe bojiš; če te v mladosti potreben nauk ne veseli, boš zamudila svoje sreče zlati čas. Kdor se navadi od mladih nog zanikarno živeti, bo tudi umrl v svoji lenobi. — Ne reci, tega ali onega meni znati ni potreba; saj ne veš, kam še prideš. Žalostno je za gospodinjo, če kruha pravi speči ne zna, ne bolniku dobre juhe skuhati (ne kokoši zaklati), ne svojim domačim ljudem zdrave jedi pripraviti. Cela hiša je nesrečna, naj si ima še toliko premoženja, če nima razumne gospodinje. Kako bo pa žena znala, česar se je deklica učiti zamudila? — Slabo je tudi za deklo, ki malo razume; le težko se bo živila; kdor se ne uči in noče biti priden v mladosti, mora na starost kruha prositi.“

Naj dostavim zopet, da je prijazno, prikupljivo, v ljudno vedenje do ljudi sploh, posebno do tovarišev in tovarišic, do duhovnikov — tudi kos dote!

3. Dota v krepostih, to je, da ima človek primeren značaj, da si more in hoče pomagati. — Marsikdo zna, pa noče, pa je pijanec — pa je len, pa je surov, pretepač, ali celo nepošten. Kake spridene, razbrzdane, posvetne, jezične, tatinske dekile nihče ne bo jemal v službo, pa tudi še manj v zakon take osebe. Kako stare matere preresetajo nevesto, katera bi bila za njih hišo! Lene, potratne, prevzetne, trde, jezične, svojeglavne ne marajo; pridnih, krotkih, molčečih, ponižnih hočejo imeti. Večkrat je samo predolg jezik kriv, da se kaka dekile ne more omožiti. — Napake se zastarajo in vrastejo v človeku, če ni imel v mladosti resnobne, odločne vzgoje, in kjer se je v domači hiši sploh preziralo božje zapovedi. Zakaj začetek modrosti je strah božji, začetek nespametnega zadržanja pa je greh. Splošna vaja v krščanskem življenju, združena z molitvijo in s premagovanjem samega sebe, je podlaga vsem dobrim lastnostim in čednostim, ki priljubijo človeka Bogu in pametnim ljudem.

Podrobno pripomnimo še nekaj:

1. Človeku je potreba zaupanja v lastno moč. Tisto govorjenje: „revež je revež“, „kaj si boš pomagal“, „vse te zavidi“, kaže le mehkužne ljudi. Sv. pismo pravi: „Mlad sem bil in sem se postaral in še nisem videl, da bi pravični kruha stradal“. S takim govorjenjem starši sami pokvarijo svoje otroke, da niso za nobeno rabo, ker jim manjka korajže, in zato nikamor naprej ne pridejo. Ako se kak gostač ali bajtar povspne do svoje hiše

ali večjega posestva, je znamenje, da je že nekaj vreden; če si dekla privarčuje z žuljavo roko primerno, četudi skromno doto, je to častno zanjo.

V nekem kraju je 15leten mladenič začel nositi v Trst jabolka v košu, umrl je še v trdni dobi, pa je zapustil lepo trgovino in veliko hišo. Seveda delati, trpeti, varčevati je treba; „brez muje se črevelj ne obuje.“

2. Zato le otrok ne mehkužiti! Najbolj mehkužni otroci iz gosposkih in bogatih hiš, in po gostilnah, kjer otroci vse lahko dobé, kar hočejo. Kako nespametno je govorjenje: Naši bodo bosí hodili! Naši bodo zakrpani, pa črnega kruha pri nas ne bodo jedli — pa našega bo učitelj kaznoval, kje si to upa? Zato se vidi, da včasih take hiše tako hitro propadejo. Kar so starši s trudom in skopostjo skupaj spravili, otroci niso znali obdržati, ker niso bili za resne skrbi, za težko, naporno delo, ampak le za lahko življenje. Če se otroka pri trdem drži, je zmeraj boljše. — Čez vse zoprno pa je, če reveži tako bahajo s svojimi otroci, kakor bi imeli vsega na kupe. Katekizem kupiti jim je preveč, uhané pa mora otrok imeti, dasi morda križa ne zna narediti.

3. Otroci naj bodo kar se sedme božje zapovedi tiče, pošteni kot zlata vaga! Takim otrokom je ves svet odprt.

4. Brez varčnosti se tudi ne da redno živeti, pa tudi ne naprej priti. Zato vam vnovič priporočam „Čebelico“, da se otroci zgodaj uče hraniti, in ne krajcarjev izmetavati za cigarete, sladkarije itd.

5. Varčnosti sestra je treznost, kar je znano. Če hočete svoje otroke in svoje domove uničiti, le piti jih učite, le žganje jim dajajte!

6. Dekleta morajo iti večkrat v službo, po svetu, k tujim ljudem, v mesta, v Ameriko. In deklice imajo tako mehko srce; in bolj ko so doma mehkosrčne, prej se dajo včasih zapeljati. Zapeljivcev pa je toliko. In kako bridko za mater, za hišo, za brate, za sestre, za deklico samo, za njeno časno in dušno srečo, če se deklice spridi. Kolika izguba, ki se ne da nikdar več popraviti! Zato je treba, zlasti pri deklicah, venomer poudarjati, da skrbno varujejo najlepši zaklad — sveto nedolžnost!

7. Vzbujujte sploh v otroku zaupanje v božjo pomoč! Človek, če se mu količkaj dobro godi, se rad prevzame. Pa za prevzetnostjo pride kmalu ponižanje. Božjega blagoslova smo

potrebni zmeraj; glejmo, da ga bomo vredni. Vsakdo mora imeti to zavest, da prava naša sreča je v Bogu. — O nekem bogatem tovarnarju se mi je povedalo, da se vsak dan v letu na njegov namen bero sv. maše; mož je začel z malim, pa se je visoko povspel. Pa vkljub temu čuti, da mu je Boga še zmeraj potreba.

* * *

Vkljub vsej skrbi za doto naj starši vendar ne govore zmeraj otrokom o denarju in bogastvu.

Lakomnost se mora otrokom pristuditi, saj je tudi res grda. „Nič pa ni hudobnejšega kakor skopuh. Nič ni krivičnejšega, kakor denar ljubiti; zakaj tak ima dušo na prodaj“. (Sir. 10.) „Kaj pomaga človeku, če kdo ves svet pridobi, na svoji duši pa škodo trpi“. Zdravilo zoper lakomnost je usmiljenje do revežev in gorečnost za čast božjo.

Boljša dota ko zlato in srebro je posvečujoča milost. Kaj pa pomaga otroku vsa bogatija, če pa milosti nima! „Reveno sicer živimo — je govoril stari Tobija svojemu sinu — pa dosti dobrega bomo imeli, če se Boga bojimo.“ Ne boj se toliko uboštvá, kakor greha!

Na smrtni postelji ne bodo imeli cene ne denar, ne hranilne knjižice, ne travniki in gozdi, ne visoke službe — ampak le dobra dela in posvečujoča milost božja. Le tai svatovska obleka nam bo dala pravico iti na nebeško ženitnino. Amen.

J. Mikš.

Pogled na slovstvo.

A.

1. *Psihologija* od dr. Josipa Stadlerja, metropolita i nadbiskupa vrhbosanskoga. Nakladom kaptola vrhbosanskoga. Sarajevo, 1910. 8°. (VIII, 326). — Za drugimi filozofskimi deli izpod peresa znanega hrvatskega nadškofa in filozofa dr. Jos. Stadlerja je izšla preteklo leto v založbi vrhbosanskoga kapitlja tudi „Psihologija“ (priloga „Vrhbosne“). Učeni pisatelj želi podati s knjigo znanstveno obdelano psihologijo ter razpravlja najprej o naravi duše, nato o zvezi, ki obstoji med dušo in telesom in obratno, naposled o močeh, ki izhajajo iz te zveze ali iz duše same.

Omenjene tri dele je večči pisatelj temeljito in pregledno obdelal. Koncem vsakega dela so s filozofskega stališča rešeni važnejši ugovori. Tako dela

poleg ostalih filozofskih del istega pisatelja i „Psihologija“ čast hrvatskemu pisatelju-nadškofu in je velik pridobitek za hrvatsko filozofsko literaturo.

Vsem, ki se žele seznaniti s pravo znanstveno psihologijo, knjigo najtopleje priporočamo.

Mih. Pintar (Dunaj).

2. **Mali protialkoholni katekizem za male pa tudi za velike ljudi.** — Izdalo društvo Abstinents, Ljubljana. 1911. Tiskala Katoliška Tiskarna. Cena 10 vin.

Naše protialkoholno gibanje je dobilo nov, sicer po vsebini majhen, a dober pripomoček — protialkoholni katekizem. — Razni znanstveniki hočejo zbrati tudi važna znanstvena vprašanja v obliki katekizma. Celo politične stranke tiskajo svoje programe v oblike katekizma. Torej se ne čudimo, da je Abstinents sestavil kratek pouk o alkoholnem vprašanju v malem katekizmu. Posegli bodo po tej knjižici zlasti katehetje in učitelji, da nauče otroke odgovorov na vsa ta katekizmovska vprašanja. Kakor čujemo, je prva izdaja že pošla, kar je veselo znamenje in kaže lep napredek abstinencijskega gibanja. J. D.

B.

1. Dr. Ernst W. M. von Olfers: **Pastoralmedizin**, 3. Auflage. Freiburg im Br. Herdersche Verlagshandlung, 1911. Cena K 408; vez. K 552.

Praktično dušno-pastirstvo zahteva tudi teoretične izobrazbe. Dušni pastir more vedno študirati. Važna je zanj tudi pastoralna medicina. — Za samoizobrazbo v pastoralni medicini je poleg knjig „Pastoralmedizin“, izdal dr. Karel Capellmann, in „Medicina pastoralis cum tabulis anatomicis auctore Josepho Antonelli“ (Pustet, 1906.) še zgoraj omenjena knjiga, ki nakratko opisuje človekovo življenje od zibelj do groba. Pomagati hoče dušnemu pastirju, da lažje spozna človekov dušni in telesni razvoj. — Namen pastoralne medicine je pojasniti naravoslovska vprašanja, v kolikor so v zvezi z moralno in pastoralno.

V novi izdaji pisatelj nekatere snovi bolj na široko obravnava, n. pr.: hipnozo, spiritizem, dušne bolezni, nalezljive bolezni itd. V primeri z Antonellijevim delom je ta knjiga le izvleček, ki zadošča za hiter pouk. Tako pogrešamo razprave o temperamentih, alkoholizmu in drugem. Kdor želi temeljiteje proučiti to praktično vedo, si bo omislil Antonellija; ta knjiga je le za kratko informacijo.

J. D.

2. **Das Rosenkranzgebet** im allgemeinen und die vorzüglichsten hl. Rosenkränze. Von P. Heinrich Theiler, S. O. Cist. Nach des Verfassers Tode herausgegeben von dr. P. E. Laur, S. O. Cist. — 8°. Str. 159. Založil Fr. Pustet v Reznu. Cena M 075. — Knjižica opisuje postanek, lepoto in koristi sv. rožnega venca, razlaga posamezne dele te od sv. Cerkve opetovano priporočene molitve in opozarja na veliko število sv. odpustkov, ki jih je sveta stolica podelila vernikom, ki molijo sv. rožni venec. Omenjene so v njej tudi vse odredbe papeža Pija X., ki je dal bratovščini sv. rožnega venca novih ugodnosti. Voditeljem omenjene bratovščine, kakor tudi duhovnikom v dušnem pastirstvu bo knjižica dobro služila.